

สัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

WILD FAUNA OF THUNG YAI NARE - SUAN

นริศ ภูมิภาคพันธ์^{1/}

NARIS PHUMPARKPAN

อุทิศ ภูอินทร์^{2/}

UTIS KUTINTARA

ABSTRACT

Thung Yai Nare - suan Wildlife Sanctuary is located in the areas of Kanjanaburi and Tak Provinces in the Western part of Thailand. The geographical characteristics of the area compose of mountain ranges and many small and large permanent streams. The vegetative covers include the evergreen types such as the hill evergreen, the dry evergreen, and the moist evergreen communities and the deciduous types such as the dry dipterocarp, the mixed deciduous, and the savanna communities. All of these vegetative communities are very fertile at the vergin stage, therefore, the area is suitable for the survival of wild animals.

The aim of this study was to census on the existing wild fauna of this wildlife sanctuary. The field observation method of various techniques and the enquiry method were used. The data were collected during the year 1982 to 1983. There were 67 species of mammals in 26 families existing in this area. Four species are the national reserved by law, namely, Javan Rhinoceros (*Rhinoceros sondaicos*), Sumatran Rhinoceros (*Dicerorhinus sumatrensis*), Serow (*Capricornis sumatraensis*), and Hog Deer (*Cervus porcinus*). Following Bain and Humphrey (1982), 5 species are rated as the endangered species, 17 species one the threatened species, 45 species are the common species. There were 215 species of birds in 50 families in this wildlife sanctuary but only one is rated as the endangered species while 27 species are the threatened species and the rests are the common species. For reptiles and amphibians, 50 species in 17 families were found in this area and 8 species

1/ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มก.

2/ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มก.

are the threatened species and the rests are the common species. For fishes, 67 species in 21 families were existed in the area but only 7 species are the threatened species.

The abundance scales rating from the frequency of occurrence are classed as rare, moderate and abundance. There were 14 abundance mammal species, 23 moderate species and 30 rare species. For birds 49 were abundance species, 70 moderate species, and 96 rare species. For reptiles and amphibians, 15 were abundance species, 14 moderate species, and 21 rare species. For fishes, 20 were abundance species, 31 moderate species, and 16 rare species.

The existing environmental factors, plants, and animals reflected the highly stable ecosystem in this area. The luxuriance of green plants, herbivores and carnivores animals forms a high complex food web. The warm and wet climate of the monsoon type induces a high rate of nutrient cycle and energy flow in the area creating a well natural balance in this biotic community.

เรื่องย่อ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดตาก ทางด้านตะวันตกของประเทศ สภาพพื้นที่เป็นขุนเขาสลับซับซ้อนและหุบห้วยและลำน้ำที่มีน้ำตลอดปีอยู่มากมาย พืชคลุมดินมีทั้งป่าไม่ผลัดใบและป่าผลัดใบ ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าที่สมบูรณ์ไม่เคยถูกทำลายมาก่อน จึงเหมาะสมสำหรับการดำรงชีพของสัตว์ป่าทั่วไป

การศึกษาเรื่องนี้มุ่งที่การสำรวจชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและปลาที่ปรากฏอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ การสำรวจประกอบด้วยการออกไปสังเกตเก็บข้อมูลในท้องที่โดยอาศัยเทคนิคในการสำรวจสัตว์แบบต่างๆ และการสอบถามจากเจ้าพนักงานและบุคคลที่อาศัยคุ้นเคยกับพื้นที่ ข้อมูลต่างๆ รวบรวมในปี พ.ศ. 2525 ถึง 2526 ผลปรากฏว่ามีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมอยู่ 67 ชนิดพันธุ์ ใน 26 วงศ์ เป็นสัตว์ป่าสงวนตามกฎหมาย 4 ชนิดพันธุ์คือ แรด *Rhinoceros sondaicus* กระซู่ (*Dicerorhinus sumatrensis*) เลียงผา (*Capricornis sumatraensis*) และ เนื้อทราย (*Cervus Porcinus*) เป็นสัตว์ที่กำลังจะ

สูญพันธุ์ไป 5 ชนิดพันธุ์ และที่กำลังจะกลายเป็นสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป 17 ชนิดพันธุ์ ที่เหลืออีก 45 ชนิดพันธุ์ เป็นสัตว์ที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในประเทศ สัตว์จำพวกนกมีพบ 215 ชนิดพันธุ์ใน 50 วงศ์ เป็นนกที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป 1 ชนิดพันธุ์ และที่ถูกคุกคามจนกำลังจะกลายเป็นนกที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป 27 ชนิดพันธุ์ ที่เหลืออีก 187 ชนิดพันธุ์เป็นนกที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำมีพบ 50 ชนิดพันธุ์ ใน 17 วงศ์ เป็นสัตว์ที่ถูกคุกคามจนกำลังจะกลายเป็นสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป 8 ชนิดพันธุ์ ที่เหลืออีก 42 ชนิดพันธุ์ เป็นสัตว์ที่ยังสามารถพบเห็นได้ทั่วๆ ไป สัตว์จำพวกปลาพบ 67 ชนิดพันธุ์ ใน 21 วงศ์ เป็นปลาที่ถูกคุกคามจนกำลังจะกลายเป็นปลาที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป 7 ชนิดพันธุ์ ส่วนที่เหลือเป็นปลาที่พบเห็นได้ทั่วไป

พิจารณาจากข้อมูลด้านปัจจัยแวดล้อมและสภาพของสัตว์ป่า และปลาที่ปรากฏ แสดงว่าสังคมแห่งชีวิตในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้อยู่ในขั้นที่มั่นคงยิ่ง มีความสมดุลตามธรรมชาติอย่างเหมาะสม ถ้าหากไม่มีการทำลายจากน้ำมือของมนุษย์แล้ว สังคมนี้จะคงอยู่ต่อไปได้อีกนาน

นำเรื่อง

สัตว์ป่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าต่อมวลมนุษย์ในหลายทางด้วยกัน และยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบนิเวศน์ ทั้งนี้เพราะสัตว์ป่าเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่แห่งอาหาร (food chain) และสายใยแห่งอาหาร (food webs) อันเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการถ่ายทอดพลังงาน (energy flow) และมีการหมุนเวียนของสารอาหาร (nutrient cycle) ภายในระบบนิเวศน์ทำให้สังคมแห่งชีวิตดำเนินไปได้โดยราบรื่น การสำรวจถึงชนิดของสัตว์ป่าที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ใด จึงเป็นเรื่องสำคัญและเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการศึกษาในขั้นต่อไป ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบ ส่วนสำคัญของระบบนิเวศน์ในขั้นของผู้เสพ (consumer) ข้อมูลเกี่ยวกับชนิดพันธุ์สัตว์ป่าในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด นับว่าเป็นข้อมูลที่

จำเป็นยิ่งต่อการสำรวจจำนวนประชากรสัตว์ป่า ในขั้นต่อไปของท้องถิ่นนั้นๆ และยังเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการศึกษาทางด้านชีววิทยา นิเวศวิทยา และพฤติกรรมของสัตว์ป่าแต่ละชนิดในโอกาสต่อไป ข้อมูลนี้มีความจำเป็นมากต่อการวางแผนการสำหรับการจัดการสัตว์ป่าให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อควบคุมประชากรสัตว์ป่าแต่ละชนิดให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมกับพื้นที่ หรือเพื่อผลิตอันสูงที่สุดตามแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนตัว มันเองได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้ทำการศึกษาจึงมุ่งที่จะรวบรวมรายชื่อ สถานภาพ และประเมินความมากมายโดยคร่าวๆ ของสัตว์ป่าที่ปรากฏอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ซึ่งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยและของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

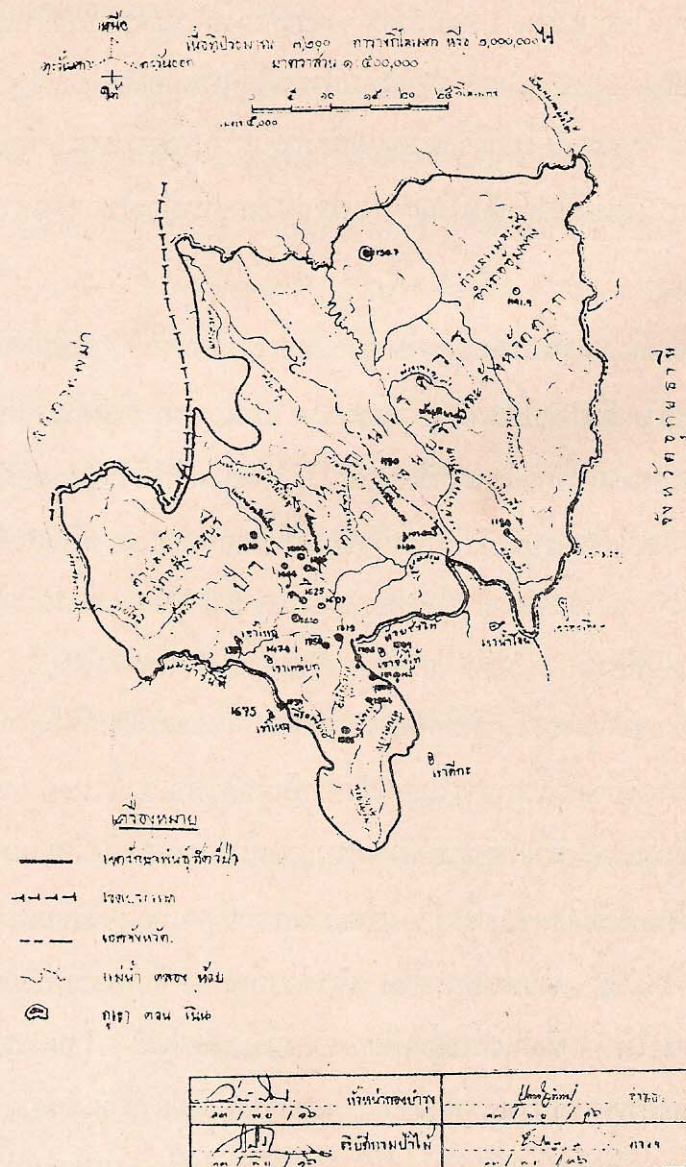
สภาพของท้องที่

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ตั้งอยู่ทางชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย บริเวณเขตติดต่อ 2 จังหวัด คือ จังหวัดกาญจนบุรี ท้องที่ ต. ชะแลอ. ทองผาภูมิ กับ ต. ไถ่โว่ อ. สังขละบุรี และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดตาก ในท้องที่ ต. แม่จัน และ ต. แม่ละมุ้ง อ. อัมผาง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 3,200 ตารางกิโลเมตร ดังแสดงไว้ในแผนที่ในภาพที่ 1 พื้นที่ส่วนนี้ได้ประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เมื่อปี พ.ศ. 2517 ในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ หน้า 7 เล่มที่ 91 ตอนที่ 72

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ตั้งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง 200 - 1,800 เมตร จุดที่ต่ำสุดของพื้นที่คือบริเวณสบห้วยซึ่งไต่กับลำน้ำแควใหญ่ ส่วนจุดที่สูงที่สุดคือบริเวณยอดเขาแถบต้นน้ำของห้วยมะกูด บริเวณทั้งสองนี้ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปประกอบด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านใต้ของพื้นที่มียอดเขาสูงชันอยู่มากมายหลายยอด ที่สำคัญ เช่น เทือกเขาใหญ่ เขาเคลย์กู๋ เขาคงจี และเขาคุเง้ ยอดสำคัญเหล่านี้สูงเกินกว่า 1,600 เมตร จากระดับน้ำทะเล ตอนกลางของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้มีแนวเทือกเขากระพี้เวดง

แผนที่ค่ายพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินทุ่งใหญ่นเรศวร
ในท้องที่ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และตำบลแม่ละมั่ง
อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. 2517

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงขอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

ขวางกันในแนวทิศตะวันตกเฉียงเหนือลงสู่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตจังหวัด ตากกับจังหวัดกาญจนบุรี ยอดสูงในเทือกเขาสูงประมาณ 1,190 เมตร จากระดับน้ำทะเล พื้นที่ตอนเหนือของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ค่อนข้างจะราบเรียบกว่าทางตอนใต้ ยอดเขา สูงๆ ทางด้านส่วนใหญ่ไม่เกิน 1,200 เมตร จากระดับน้ำทะเล เช่นทางด้านเหนือแถบภูเขา ต้นน้ำห้วยเกริงขอสอง 1,131 เมตร จากระดับน้ำทะเล และถัดมาก็ยอดเขาพราสูง 1,184 และ 1,178 เมตร จากระดับน้ำทะเล ด้วยเหตุสภาพพื้นที่โดยทั่วไปจะลาดต่ำลงไปทางด้าน เหนือจากจังหวัดกาญจนบุรีไปยังจังหวัดตาก แต่ลำห้วยสายใหญ่จะไหลกลับทางกับความลาดชัน แหล่งน้ำที่สำคัญ

บริเวณของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเกือบตลอดทั้งพื้นที่ เป็นป่าต้นน้ำลำธารของ แม่น้ำต่าง ๆ หลายสาย ที่สำคัญได้แก่ลำน้ำของกะเดียด แม่น้ำรันตี ซึ่งมีต้นน้ำเกิดจากป่าบริเวณ เทือกเขาใหญ่และเขาเคลย์กู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ไหลลงทางใต้ไปบรรจบกันที่สามสบ ใน ท้องที่ ต. วังกะ อ. สังขละบุรี เป็นบ่อเกิดของลำน้ำแควน้อย ทางด้านเหนือมีลำน้ำแม่จัน และลำน้ำแม่กลอง และลำน้ำสายใหญ่ที่ไหลลงมาจากจังหวัดตากซึ่งรวมกันที่บริเวณบ้าน กะเหรี่ยงแม่จันทะ ท้องที่ 6 แม่จัน อ. อัมผาง เกิดเป็นลำน้ำแควใหญ่ขึ้น ลำน้ำสายนี้ ไหลลงเลี้ยวผ่านป่าเขาลงมาทางใต้สู่เขื่อนศรีนครินทร์ ในขณะเดียวกันมีลำห้วยใหญ่น้อยอีก หลายสาย ที่เกิดจากป่าต้นน้ำลำธารในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ไหลมารวมกับลำน้ำใหญ่ สายนี้ เช่น ห้วยกาเกตำ ห้วยทียาสุบ ห้วยเปราะ และห้วยพรา ซึ่งไหลลงมาจากภูkakะตำ และเขาพราทางด้านตะวันออกของพื้นที่ ห้วยแยกต่าง ๆ ทางฝั่งขวาของลำแควใหญ่มีห้วย แตะละโด่ง ห้วยซ่งแปะ ห้วยซ่งทองโง่ง และห้วยทิพุก่อง ที่เกิดจากเทือกเขากะเพียวแดง ห้วยทองวีและห้วยซ่งไ้ ซึ่งต้นน้ำอยู่ที่เทือกเขาทองวี เขาคุ้งไ้ และเขาซ่งไ้ทางด้าน ตะวันออกเฉียงใต้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า นอกจากนี้ยังมีลำน้ำที่เกิดจากป่าต้นน้ำลำธาร บริเวณตอนกลางของพื้นที่ ในท้องที่ทะเลโ้ว อ. สังขละบุรี ไหลออกไปสู่ดินแดนของ ประเทศพม่า เช่น ห้วยติลา ห้วยทิกาคี และห้วยหม่องทอง ไหลมารวมกันเป็นลำน้ำแม่กะสะแล้ว

ไหลต่อไปทางทิศตะวันตกเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า ส่วนห้วย
ทิมูและห้วยจะเกไหลย้อนขึ้นไปรวมกับทางตอนเหนือกลายเป็นลำน้ำสุริยะแล้วไหลเลยเขตของ
ประเทศไทยออกไปสู่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่าเช่นกัน

สภาพของพรรณพืชคลุมดิน

เหนือเทือกเขาที่สลับซับซ้อนและหุบห้วยที่เรียงรายกระจายอยู่เต็มพื้นที่เขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ มีสังคมพืชรูปแบบต่าง ๆ ปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น ในกลุ่มสังคมของ
ป่าที่ไม่ผลัดใบ (evergreen types) ที่พบได้แก่ ป่าดงดิบเขา (Hill Evergreen Forest)
ป่าดงดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest) และป่าดงดิบชื้น (Moist Evergreen Forest)
สังคมพืชเหล่านี้ส่วนใหญ่ปกคลุมอยู่บนพื้นที่ที่มีดินลึก มีความชื้นสูง โดยเฉพาะบนยอดเขา
สูง ๆ ที่มีความสูงเกินกว่า 800 เมตร จากระดับน้ำทะเลขึ้นไปและบริเวณสองฝั่งลำน้ำที่
เป็นดินตะกอนเกิดจากการทับถมของดิน พัดมาด้วยสายน้ำ ส่วนในกลุ่มของสังคมพืชที่
ผลัดใบ (deciduous types) ประกอบด้วยป่าเต็งรัง (Deciduous Dipterocarp Forest)
ป่าผสมผลัดใบ (Mixed Deciduous Forest) และป่าทุ่ง (Savanna) ส่วนใหญ่จะปกคลุม
บนเนินเขาเตี้ย ๆ ที่ราบที่มีดินตื้น หินโผล่ มีความแห้งแล้งจัดดินไม่สามารถเก็บความชื้น
ไว้ได้นาน สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นป่าที่สมบูรณ์มาก ไม่เคยถูกทำลายมาเป็นเวลานาน
(vergin forest)

สังคมป่าที่ไม่ผลัดใบส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบแล้ง พบตามริมห้วยที่มีน้ำตลอดปี
สภาพป่าค่อนข้างทึบมีไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอย่างหนาแน่น และมีเรือนยอดติดต่อกันไปโดยตลอด
มีความเขียวตลอดปี เป็นที่อยู่ หากิน และหลบภัยของสัตว์ป่าหลายชนิด โดยเฉพาะสัตว์
จำพวกลิง (Primate) ไม้สำคัญในป่าได้แก่ตะเคียนทอง (*Hopea odorata*) ประดู่
(*Pterocarpus macrocapus*) อบเชย (*Cinnamomum inners*) เสลาใบใหญ่ (*Lager-
stroemia ludonii*) ยางแดง (*Dipterocarpus costatus*) ลูกทึง (*Parkia* sp.) ความสูง
ของเรือนยอดชั้นบนสุดเกินกว่า 30 เมตรขึ้นไปในลุ่มห้วยที่มีความชื้นสูงมาก ๆ อาจพบไม้

ยางนา (*Dipterocarpus alatus*) ขึ้นเป็นไม้เด่นของสังคม ไม้ชั้นรองมีความสูงไม่เกิน 20 เมตร ใต้แก่กระเบาหลัก (*Hydnocarpus ilicifolius*) ผืนตัน (*Ardisia* spp.) ก้างขาว (*Aglaia pirifera*) กัทลิ้น (*Walsura trichostemon*) พลับพล (*Grewia paniculata*) สะทิต (*Phoebe paniculata*) มะกุก (*Siphonodon celastrineus*) และพลอง (*Memecylon ovatum*) ไม้พื้นล่างประกอบด้วยแว้ว (*Amonum vilosum*) เถาวร้าง (*Caryota urens*) หวาย (*Calamus* spp.) กระโถงแค (*Linociera microstigma*) เข็ม (*Ixola* spp.) เปล้า น้ำเงิน (*Chloradenia discolor*) และ ฟุ้งแก (*Capparis winitri*) นอกจากนั้นแล้วยังมีไผ่บง (*Bambusa tulda*) ขึ้นอยู่ติตริมห้วยในบางตอนด้วย พื้นป่าประกอบด้วยไม้ขนาดเล็กและลูกไม้อย่างหนาแน่น พืชจำพวกหญ้าปรากฏน้อยมาก

พื้นที่บนยอดเขาสูงๆ ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบเขามีสพันธุ์ไม้ที่สำคัญในสังคมนี้คือ ไม้ในวงศ์ไม้ก่อ (*Fagaceae*) ในสามสกุลด้วยกันคือ *Quercus*, *Lithocarpus* และ *Castanopsis* ไม้อื่นที่ขึ้นผสมเช่น มะขามป้อมดง (*Cephalototaxus griffithii*) มณฑาป่า (*Manglietia garretti*) หว้า (*Eugenia cumini*) และมังตาน (*Schima wallichii*) ไม้พุ่มส่วนใหญ่พบในสกุล *Daphne*, *Melastoma*, *Osbeckia*, *Rhamnus* และ *Maesa* เฟิร์นและมอสส์มีขึ้นอยู่มากมายในที่ที่ชื้นจัด

ป่าผลัดใบ ประกอบด้วยป่าเต็งรัง ป่าผสมผลัดใบและป่าทุ่ง เป็นกลุ่มสังคมที่คลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นถิ่นหากินที่สำคัญของสัตว์กับหลายชนิด เป็นที่อยู่ประจำของนกหลายพันธุ์ กลุ่มสังคมพืชคลุมดินกลุ่มนี้จึงมีความหมายต่อสัตว์ป่าไม่น้อยไปกว่าป่าดงดิบ ป่าเต็งรัง ส่วนใหญ่ปกคลุมอยู่บนพื้นที่ที่มีดินค่อนข้างเลว มีหินมาก ดินตื้น และมีไฟป่าแทบทุกปี พันธุ์ไม้สำคัญในชั้นเรือนยอดได้แก่ ไม้รัง (*Shorea suavis*) ไม้เต็ง (*S. obtusa*) เหียง (*Dipterocarpus tuberculatus*) พลวง (*D. obtusifolius*) แดง (*Xylia kerrii*) กระโดน (*Careya arborea*) รกฟ้า (*Terminalia tomentosa*) มะขามป้อมป่า (*Phyllanthus emblica*) และประดู่ (*Pterocarpus macrocarpus*) ไม้ชั้น

รองในสังคมพืชชนิดนี้ ได้แก่ แสลงใจ (*Strychnos nux-vomica*) กล้วย (Cratoxylon grunifolium) ชันยอก (*Gardenia coronaria*) เลี้ยว (*Bauhinia racemosa*) หนามเค็ด (*Randia tomentosa*) และไม้อื่นๆ อีกหลายชนิด พืชป่าจะรกรกทึบในฤดูฝนส่วนใหญ่ ประกอบด้วยหญ้าและพืชล้มลุกที่มีหัวหรือรากไว้สืบพันธุ์ ในฤดูแล้งจะแห้งตายและก่อให้เกิดไฟป่าแทบทุกปี หญ้าที่สำคัญได้แก่ ใจ (*Arundinaria pusilla*) หญ้าเพ็ด (*A. ciliata*) หญ้านกยูง (*Eremochloa bimaculata*) และหญ้าคา (*Imperata cylindrica*) ปรงป่า (*Cycas siamensis*) และเบ้ง (*Phoenix acaulis*) พบกระจายอยู่ทั่วไป

ป่าผสมผลัดใบหรือที่เรียกว่าป่าเบญจพรรณนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับป่าเต็งรัง แต่ยึดครองบนดินที่สมบูรณ์และลึกกว่าป่าเต็งรัง ไม้สำคัญของป่านี้ ได้แก่ ประดู่ (*Pterocarpus macrocarpus*) มะค่าโมง (*Azelia xylocarpa*) แดง (*Xylocarpus kerrii*) ตีนนก (*Vitex pinnata*) ส้าน (*Dillenia parviflora*) เสลา (*Lagerstroemia tomentosa*) ตะแบก (*L. macrocarpa*) มะกอก (*Spondias pinnata*) งาม (*Bombax insigne*) สมอพิเภก (*Terminalia tripteroides*) และไม้อื่นๆ อีกหลายชนิด ในชั้นรองของเรือนยอดประกอบด้วยไม้สำคัญเช่น กระโดน (*Careya arborea*) จัน (*Millettia brandisiana*) กล้วย (Cratoxylon grunifolium) ขะเจาะ (*Millettia leucantha*) ปอ (*Alangium salviifolium*) และไม้อื่นๆ อีกหลายชนิด เรือนยอดในชั้นนี้ยังมีชั้นของไม้ไผ่เข้ามาสมอยู่ด้วย ชนิดพันธุ์ที่สำคัญได้แก่ ไผ่ป่า (*Bambusa arundinacea*) ขึ้นอยู่ตามริมฝั่งห้วยและในที่ราบลุ่ม ไผ่บง (*B. tulda*) ขึ้นในที่ชื้นเช่นกัน ไผ่หนวล (*Dendrocalamus membranaceus*) ขึ้นตามลาดเนินที่มีดินลึก ไผ่ไล่ล่อ (*Gigantochloa nigrociliata*) ไผ่รวก (*Thyrsostachys siamensis*) ขึ้นในบริเวณที่แห้งแล้ง พืชป่าโดยทั่วไปคล้ายคลึงกับป่าเต็งรัง แต่ถ้ามีไม้ไผ่ขึ้นมักจะโล่ง

ป่าที่มีลักษณะเป็นทุ่งกว้างอยู่บนเนินเขา ทุ่งใหญ่ๆ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้มีอยู่สามแห่งคือ ทุ่งพระฤาษี ทุ่งใหญ่ และทุ่งหม่องตง ไม้ยืนต้นที่ขึ้นอยู่ห่างๆ ได้แก่ เก๊กคำ (*Dalbergia cultrata*) เก๊กแดง (*D. dongnaiensis*) และกระโดน (*Careya*

arborea) และไม้พุ่ม ขนาดเล็กอีกหลายชนิด ส่วนที่เป็นหญ้าประกอบด้วยหญ้าและพืชล้มลุกอีกหลายชนิด หญ้าที่สำคัญได้แก่หญ้าพง (*Neyraudia reynaudiana*) หญ้าคมบาง (*Apluda mutica*) หญ้าแฝก (*Vetiveria zizanioides*) หญ้าคา (*Imperata cylindrica*) หญ้าไข่มวง (*Eragrostis interrupta*) กักป่ำ (*Carex* sp.) และหญ้าแห้วหมู (*Cyperus rotundus*) และหญ้าไผ่ (*Apluda mutica*) ประเภา (*Cycas pectinata*) และเบ้ง (*Phoenix acaulis*) ที่พบมีขนาดสูงและใหญ่กว่าที่ปรากฏในป่าแห่งอื่น สังคมชนิดนี้เป็นแหล่งอาหารของสัตว์ที่สำคัญมาก นอกจากนี้ยังเป็นที่ยาศัยของนกอีกหลายชนิด

เนื่องจากสภาพถิ่นที่อาศัย (niche) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้มีอยู่มากมายหลายรูปแบบดังที่กล่าวมา ดังนั้นจึงทำให้พื้นที่นี้สามารถรับสัตว์ได้มากชนิดยังผลให้ความหลากหลาย (diversity) ของชนิดพันธุ์มีค่าสูง นอกจากแหล่งอาหาร น้ำ ที่หลบภัย และพื้นที่อาศัยมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์แล้วในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ยังมีแหล่งดินโป่งอยู่มากมายหลายแห่งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ที่สำคัญ เช่น โป่งซ่งไถ้ โป่งยิบซั่ม โป่งนอน โป่งทะเลอะเซอะ และโป่งทิสา ดังนั้นประชากร สัตว์กบ เช่น กุ้ง กวาง กระทิง หมูป่า และช้างจึงมีปริมาณค่อนข้างมาก

วิธีการศึกษา

การดำเนินการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่ปรากฏอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรผู้ดำเนินการศึกษาได้อาศัยวิธีการหลักสองวิธีคือ การสำรวจในพื้นที่จริง (Field observation) และอาศัยการสอบถาม (Enquiry method) ในการสำรวจสัตว์ในพื้นที่จริงนั้นอาศัยเทคนิคหลายรูปแบบด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมและความเป็นอยู่ของสัตว์แต่ละชนิดไม่เหมือนกัน สัตว์บางชนิดหากินในเวลากลางวัน บางชนิดใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในดิน บางชนิดหลบหนีได้รวดเร็ว และบางชนิดมีอยู่น้อยโอกาสที่จะได้เห็นตัวมีน้อย เทคนิคที่เดินสำรวจให้พบตัวสัตว์เช่น การนับสัตว์ตามเส้นทาง การนับสัตว์ที่แหล่งน้ำ แหล่งอาหาร และดินโป่ง การไล่ราว และดักจับสัตว์ถือเป็นเทคนิคหลักที่ใช้ในการ

ศึกษาคြီး^๕ เทคนิคอื่นที่ให้ความถูกต้องค่อนข้างสูงที่ใช้คือการสำรวจจากการฟังเสียงร้องเสียงขัน (sound and song identification mentod) สังเกตกองมูล (feces and pellet identification) สังเกตจากรอยเท้าและเครื่องหมายที่สัตว์ทำไว้ (track and sign identification) สังเกตจากรอยกัดกินอาหาร สังเกตจากรังที่ออกลูกและรูที่อาศัย (nest, dense and hold identification) และสังเกตจากขนกระดุกเขาหรือซากที่สัตว์ทิ้งไว้ ในการสังเกตโดยใช้เทคนิคที่มีได้เห็นสัตว์โดยตรงนี้พยายามที่จะใช้หลายๆ เทคนิครวมกัน เพื่อให้มีความเชื่อมั่นในการจำแนกสูง การวินิจฉัยหลักฐานต่างๆ อาศัยความชำนาญของผู้สำรวจและของพรานพื้นเมืองที่คุ้นเคยกับสัตว์ป่าในท้องถิ่นนั้นร่วมด้วย

การสำรวจโดยการสอบถาม อาศัยการติดต่อสอบถามโดยตรงจากผู้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแลป้องกันทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่นี้โดยตรง บุคคลเหล่านี้ได้ปฏิบัติงานและออกตรวจท้องที่อยู่เสมอจึงมีโอกาสดังจะได้พบสัตว์ต่างๆ มาก นอกจากข้อมูลเกี่ยวกับชนิดพันธุ์สัตว์ที่เขาได้พบเห็นแล้ว ผู้ศึกษายังได้อาศัยข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ของสัตว์ต่างๆ เพื่อการเข้าไปตรวจสอบและสำรวจเพิ่มเติมด้วย เช่นที่ตั้งของแหล่งดินโป่งที่สัตว์ลงกินมาก แหล่งผลไม้และฤดูกาลของผลไม้ที่นกชอบกิน แหล่งน้ำหรือทุ่งหญ้าที่สัตว์ออกหากินทางด้านที่สำคัญที่มีรอยเท้าสัตว์ เป็นต้น นอกจากการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแล้วยังได้สอบถามข้อมูลจากพรานพื้นเมือง และชาวเขาที่เคยล่าสัตว์มาก่อน ในช่วงที่พื้นที่ส่วนนี้ยังมีได้ประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และยังต้องใช้เส้นทางผ่านเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้อยู่ นอกจากข้อมูลจากการบอกเล่าแล้วยังได้ขอข้อมูลหลักฐานยืนยัน เช่น เขา งา กีบหนัง กระโหลก เขี้ยว เล็บ และโครงกระดูกเท่าที่จะมีให้ดูได้ การตรวจเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับถิ่นที่อาศัย ถิ่นการกระจายที่มีการศึกษามาก่อนเป็นข้อมูลเสริมความเชื่อมั่นในผลการสำรวจโดยวิธีนี้

การจำแนกชนิดพันธุ์และตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์ของสัตว์และพืชในการศึกษา
ครั้งนี้อาศัยตำราจาก Suvati (1953, 1980) Lekagul and Cronin Jr. (1974), Lekagul
and McNeely (1977), Nuttapund (1979), Taylor (1962, 1963), I. U. C. N. (1974)
Bain and Humphrey (1982 a, 1982 b) พ.ญ. บุญเย็น และ น.ท. วิโรจน์ นุตพันธุ์
(2525) เสน่ห์ ผลประสิทธิ์ (และสอาด บุญเกิด และคณะ 2523) เป็นหลัก

ข้อมูลต่างๆ ได้รวบรวมในช่วงปี พ.ศ. 2525 - 2526 รวมเวลาในการศึกษา
ประมาณ 15 เดือน

ผลและการวิจารณ์ผล

จากข้อมูลที่สามารถได้ในช่วงที่ทำการศึกษานำมาจัดทำเป็น บัญชีรายชื่อสัตว์ป่า
แยกเป็นตาราง 1 บัญชีรายชื่อสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมที่พบในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
สถานภาพปัจจุบันและปริมาณที่พบ ตารางที่ 2 บัญชีรายชื่อนกป่าที่พบในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
สถานภาพปัจจุบันและปริมาณที่พบ ตารางที่ 3 บัญชีรายชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
สถานภาพปัจจุบันและปริมาณที่พบ ตารางที่ 4 บัญชีรายชื่อพันธุ์ปลาที่พบในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
สถานภาพในปัจจุบันและปริมาณที่พบ

สัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนม

จากตารางที่ 1 สัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมที่สามารถได้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรมีถึง 67 ชนิดพันธุ์ อยู่ใน 26 วงศ์ด้วยกัน สัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมที่จัดว่ากำลังจะสูญพันธุ์ไป (Endangered Species) ที่จำแนกโดย Brain and Humphrey (1982) มีอยู่ 5 ชนิดพันธุ์ คือ เสือโคร่ง (*Panthera tigris*) สมเสร็จ (*Tapirus indicus*) แรด (*Rhinoceros sondaicus*) กระซู่ (*Dicerorhinus sumatrensis*) และแก้งหม้อ (*Munticus muntjak*) สัตว์ที่จัดว่าเป็นสัตว์ป่าสงวนโดยกฎหมายมีปรากฏในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ถึง 4 ชนิดพันธุ์ คือ แรด กระซู่ เลียงผา (*Capricornis sumatraensis*) และเนื้อทราย (*Cervus porcinus*) ส่วนสัตว์ที่ Brain and Humphrey (1982) จัดไว้ว่าเป็นสัตว์ป่าที่ถูกคุกคามอย่างหนักและมีแนว

ตารางที่ 1 บัญชีรายชื่อสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร สถานภาพปัจจุบัน
(present status) ความมากมาย (abundance level)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status ^{1/}	Abundance level ^{2/}
Tupaiaidae					
1	กระแตธรรมดา	Common treeshrew	<i>Tupaia glis</i>	—	xx
2	กระแตเล็ก	Pygmy treeshrew	<i>T. minor</i>	—	xx
Pteropodidae					
3	ค้างคาวแม่ไก่ป่าฝน	Common flying fox	<i>Pteropus vampyrus</i>	—	x
Megadermatidae					
4	ค้างคาวแวมไพร์เปล่ง	False vampire	<i>Megaderma</i> spp.	—	xx
Hipposideridae					
5	ค้างคาวหน้ายักษ์	Roundleaf bat	<i>Hipposideros</i> spp.	—	xxx
Vespertilionidae					
6	ค้างคาวยอกกล้วยปึกใส	Hardwicke's bat	<i>Kerivoula hardwickei</i>	—	x
Loricidae					
7	นางอาย, ลิงลม	Slow loris	<i>Nycticebus coucang</i>	—	xx

ตารางที่ 1 (ต่อ)

30

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Cercopithecidae					
8	ลิงกัง, ลิงหางหมู	Pig-tailed macaque	<i>Macaca nemestrina</i>	-	xxx
9	ลิงไ้เียงะ	Assamese macaque	<i>M. assamensis</i>	T	x
10	ลิงเสน	Stump-tailed macaque	<i>M. arctoides</i>	-	xx
11	ลิงแสม	Crab-eating macque	<i>M. fascicularis</i>	-	x
12	ค่างดำ	Banded langur	<i>Presbytis melalophos</i>	T	x
13	ค่างแว่นถิ่นเหนือ	Phayre's langur	<i>P. phayrei</i>	T	xx
14	ค่างหงอก	Silvered langur	<i>P. cristata</i>	T	xx
Hylobatidae					
15	ชน้่มือขาว	White handed gibbon	<i>Hylobates lar</i>	T	xxx
Manidae					
16	ลิ้น, น้่ม	Malayan Pangolin	<i>Manis javanica</i>	T	x
Sciuridae					
17	พญากระรอกดำ	Black giant squirrel	<i>Ratufa bicolor</i>	-	xxx
18	กระรอกท้องแดง	Belly banded squirrel	<i>Callosciurus flavimanus</i>	-	x

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
19	กระรอกหลากสี	Variable squirrel	<i>C. finlaysoni</i>	—	x
20	กระรอกปลายหางดำ	Grey-bellied squirrel	<i>C. caniceps</i>	—	xxx
21	กระเล็นขนปลายหูสั้น	Burmese striped tree squirrel	<i>Tamias maclellandi</i>	—	xxx
22	กระจ๊ว	Indochinese ground squirrel	<i>Menetes berdmorei</i>	—	xx
23	พญากระรอกบิน	Flying squirrel	<i>Petaurista</i> spp.	—	x
24	กระรอกบินเล็กเขาสูง	Particolored flying squirrel	<i>Hylopetes alboniger</i>	—	x
Leporidae					
25	กระต่ายป่า	Siamese hare	<i>Lepus peguensis</i>	—	x
Rhizomyidae					
26	อ้นใหญ่	Large bamboo rat	<i>Rhizomys sumatrensis</i>	—	xxx
27	อ้นเล็ก	Bay bamboo rat	<i>Cannomys badius</i>	—	xx
Muridae					
28	หนูหริ่ง	Mouse	<i>Mus</i> spp.	—	xx
29	หนู	Rat	<i>Rattus</i> spp.	—	xxx

ตารางที่ 1 (ต่อ)

32

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Hystriidae					
30	เม่นใหญ่แผงคอสั้น	Crestless Himalayan	<i>Hystrix hodgsoni</i>	—	xxx
31	ม่น เม่นน้อย	— porcupine	<i>Antherurus angustiramus</i>	—	x
Canidae					
32	หมาจิ้งจอก	Asiatic jackel	<i>Canis aureus</i>	—	x
33	หมาใน	Asian wild dog	<i>Cuon alpinus</i>	T	xx
Ursidae					
34	หมีควาย	Asiatic black	<i>Selenarctos thibetanus</i>	—	x
35	หมีหมา	Malayan sun bear	<i>Helarctos malayanus</i>	—	xx
Mustelidae					
36	หมาไม้	Yellow-throated marten	<i>Martes flavigula</i>	—	x
37	หมาหริ่ง	Burmese ferret badger	<i>Melogale personata</i>	—	xx
38	หมูหริ่ง	Hog badger	<i>Arctonyx collaris</i>	—	xxx
39	นากใหญ่ธรรมดา	Common otter	<i>Lutra lutra</i>	—	xx
40	นากเล็บสั้น	Small-clawed otter	<i>Aonyx cinerea</i>	—	x

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Viverridae					
41	ชะมดเข้ด	Small Indian civet	<i>Viverricula malaccensis</i>	—	x
42	ชะมดแผงหางปล้อง	Large Indian civet	<i>Viverra zibetha</i>	—	xx
43	ชะมดแผงสันหางดำ	Large spotted civet	<i>V. megaspilla</i>	—	xx
44	ชะมดแปดลายแถบ	Banded linsang	<i>Prionodon linsang</i>	—	x
45	อีเห็นหน้าขาว	Three-striped palm civet	<i>Arctogalidia trivergata</i>	—	x
46	อีเห็นเครือ	Masked palm civet	<i>Paguma larvatus</i>	—	x
47	หมีขอ, หมีกระรอก	Binturong	<i>Arctictis binturong</i>	—	xx
Felidae					
48	แมวลายหินอ่อน	Marbled cat	<i>Felis marmorata</i>	T	x
49	เสือปลา	Fishing cat	<i>F. viverrina</i>	—	x
50	แมวทาว	Leopard cat	<i>F. bengalensis</i>	—	xx
51	แมวป่า	Jungle cat	<i>F. chaus</i>	T	x
52	เสือไฟ	Asiatic golden cat	<i>F. temmincki</i>	T	x

ตารางที่ 1 (ต่อ)

34

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
53	เสือลายเมฆ	Clouded leopard	<i>Neofelis nebulosa</i>	T	x
54	เสือกาวหรือเสือด้า	Leopard or panther	<i>Panthera pardus</i> —	T	x
55	เสือโคร่ง	Tiger	<i>P. tigris</i>	E	xx
Elephantidae					
56	ช้างป่า	Asiatic elephant	<i>Elephas maximus</i>	T	xx
Tapiridae					
57	สมเสร็จ	Asian tapir	<i>Tapirus indicus</i>	E	xx
Rhinocerotidae					
58	แรด ^{3/}	Javan rhinoceros	<i>Rhinoceros sondaicus</i>	E	x
59	กระซู่ ^{4/}	Sumatran rhinoceros	<i>Dicerorhinus sumatrensis</i>	E	x
Suidae					
60	หมูป่า	Common wild pig	<i>Sus scrofa</i>	—	xxx
Tragulidae					
61	กระซังเล็ก	Lesser mouse deer	<i>Tragulus javanicus</i>	—	xx

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Cervidae					
62	แก้ง	Barking deer	<i>Muntiacus muntjak</i>	—	xxx
63	แก้งหม้อ	Fea's barking deer	<i>M. feae</i>	E	x
64	เนื้อทราย	Hog deer	<i>Cervus porcinus</i>	T	x
65	กวางป่า	Sambar deer	<i>C. unicolor</i>	—	xxx
Bovidae					
66	กระทิง	Guar	<i>Bos guarus</i>	T	xxx
67	เลียงผา	Serow	<i>Capricornis sumatrensis</i>	T	xx

หมายเหตุ : ^{1/} สถานภาพปัจจุบัน (Present status) T = สัตว์ที่ถูคุกคาม (threatened species) E = สัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ (Endangered species)

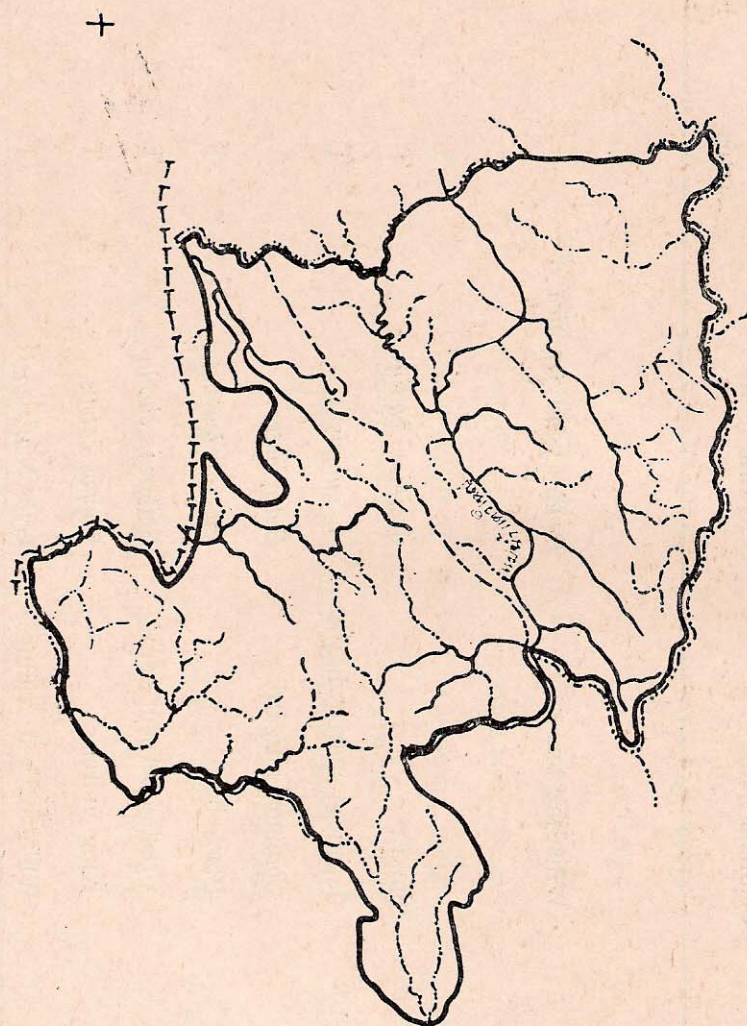
^{2/} ระดับความมากมาย (abundance level) x = น้อย (rare) xx = ปานกลาง (moderate) และ xxx = มาก (abundance)

^{3/} และ ^{4/} รายละเอียดการพบเห็นอยู่ในภาคผนวก

ตารางที่ 2 บัญชีรายชื่อนกป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร สถานภาพปัจจุบัน (present status)
และความมากมาย (abundance level)

36

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Podicipedidae					
1	นกเป็ดผี	Little grebe	<i>Podiceps ruficollis</i>	-	x
Phalacrocoracidae					
2	นกกาน้ำเล็ก	Little cormorant	<i>Phalacrocorax niger</i>	-	x
3	นกอ้ายจั่ว	Anhinga	<i>Anhinga melanogaster</i>	-	x
Ardeidae					
4	นกยางกรอก	Pond heron	<i>Ardiola</i> spp.	-	xx
5	นกยางควาย	Cattle egret	<i>Bubulcus ibis</i>	-	x
6	นกยางไฟธรรมดา	Cinnamon bittern	<i>Ixobrychus cinnamomeus</i>	-	xx
7	นกยางเขียว	Little green heron	<i>Butorides striatus</i>	-	xx
8	นกยางดำ	Black bittern	<i>Dupetor flavicollis</i>	-	xx
Ciconiidae					
9	นกกระสาคอดำ	Black necked stock	<i>Xenorhynchus asiaticus</i>	-	x

ตารางที่ 2 (ต่อ)

38

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Anatidae					
10	นกเป็ดแดง	Whistling teal	<i>Dendrocygna javanica</i>	-	xx
Accipitridae					
11	เหยี่ยวนกเขาชริก	Shikra	<i>Accipiter badius</i>	T	x
12	เหยี่ยวนกเขาพันธุ์ญี่ปุ่น	Japanese sparrowhawk	<i>A. gularis</i>	T	x
13	เหยี่ยวทะเลทราย	Common buzzard	<i>Buteo buteo</i>	T	x
14	เหยี่ยวกิ้งก่าสีดำ	Black baze	<i>Aviceda leuphotes</i>	T	x
15	เหยี่ยวรุ้ง	Crested serpent eagle	<i>Spilornis cheela</i>	T	xx
16	พญาแร้ง	King vulture	<i>Torgos calvus</i>	T	x
17	อีแร้งหลังขาว	White backed vulture	<i>Gyps bengalensis</i>	T	x
Falconidae					
18	เหยี่ยวแมลงปอขาแดง	Red-thighed Falconet	<i>Microhierax caerulescens</i>	T	x
19	เหยี่ยวkestrel	Kestrel	<i>Falco tinnunculus</i>	T	x

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Phasianidae					
20	นกกระทาทู๋	Francolin	<i>Francolinus pintadiazus</i>	-	xxx
21	นกกระทาทองอกสีน้ำตาล	Brown-breasted tree partridge	<i>Arborophila brunneopectus</i>	-	x
22	นกกระทาทองแข้งเขียว	Green legged tree partridge	<i>A. charltonii</i>	-	xx
23	ไก่ฟ้าหลังเทา	Kalij pheasant	<i>Lophura leucomelana</i>	T	xx
24	ไก่ฟ้าหลังขาว	Silver pheasant	<i>L. nycthemera</i>	T	x
25	ไก่ป่า	Red jungle fowl	<i>Gallus gallus</i>	-	xxx
26	นกแว่นสีเทา	Burmese grey peacock pheasant	<i>Polyplectron bicalcaratum</i>	T	x
27	นกยูง	Green Peafowl	<i>Pavo muticus</i>	E	x
Turnicidae					
28	นกคุ้มอีตเล็ก	Little button quail	<i>Turnix sylvatica</i>	-	xxx
29	นกคุ้มอีตใหญ่	Yellow legged button quail	<i>T. tanki</i>	-	xxx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

40

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Rallidae					
30	นกหนแดง	Rudy crake	<i>Porzana paykullii</i>	—	xx
31	นกกวัก	White breasted waterhen	<i>Amaurornis phoenicurus</i>	—	xx
32	นกอีลุ้ม	Watercock	<i>Gallicrex cinerea</i>	—	x
33	นกอีล้ำ	Moorhen	<i>Gallinula chloropus</i>	—	x
34	นกคู้ท	Coot	<i>Fulica atra</i>	—	xx
Holiornithidae					
35	นกฟีนฟุท	Kasked finfoot	<i>Helipais personata</i>	T	x
Jacanidae					
36	นกพริก	Brown-winged jacana	<i>Metopidius indicus</i>	—	xxx
Chradriidae					
37	นกกระเตแต้แว๊ด	Red-wattled lapwing	<i>Vanellus indicus</i>	—	x
38	นกเค้าดิน	Common sandpiper	<i>Actitis hypoleucos</i>	—	x
39	นกปากซ่อม	Snipe	<i>Gallinago</i> spp.	—	x

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Rostratulidae					
40	นกโป่งวัด	Painted snipe	<i>Rostratula benghalensis</i>	—	xx
Burhinidae					
41	นกกระเต็นใหญ่	Greater thick-knee	<i>Esacus magnirostris</i>	—	x
Columbidae					
42	นกเป็ดหางเข้ภาคเหนือ	Pintail green pigeon	<i>Treron apicauda</i>	—	xx
43	นกเป็ดคอสีม่วง	Pink-necked green pigeon	<i>T. vernans</i>	—	xxx
44	นกชุมพู	Green imperial pigeon	<i>Ducula aenea</i>	—	x
45	นกชุมพูขาว	Pied imperial pigeon	<i>D. bicolor</i>	—	x
46	นกมัม	Mountain imperial pigeon	<i>D. badia</i>	—	x
47	นกเขาถายใหญ่	Barred cuckoo dove	<i>Macropygia unchall</i>	—	xx
48	นกเขาพม่า	Oriental turtle dove	<i>Streptopelia orientalis</i>	—	x
49	นกเขาไฟ	Red turtle dove	<i>S. tranquebarica</i>	—	x

ตารางที่ 2 (ต่อ)

42

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
50	นกเขาใหญ่	Spotted necked dove	<i>S. chinensis</i>	—	xxx
51	นกเขาเขียว	Emerald dove	<i>Chalcophaps indica</i>	—	xxx
Psittacidae					
52	นกแก้วโม่ง	Large parakeet	<i>Psittacula eupatria</i>	—	x
53	นกแขกเต้า	Red breasted parakeet	<i>P. alexandri</i>	—	xxx
54	นกกะลิง	Grey-headed parakeet	<i>P. finschii</i>	—	x
55	นกหกลีกล้วยแดง	Indian Hanging lorikeet	<i>Loriculus vernalis</i>	—	xx
Cuculidae					
56	นกคักคูน	Red winged crested cuckoo	<i>Clamator coromandus</i>	—	xx
57	นกคักคูนพันธุ์อินเดีย	Indian cuckoo	<i>Cuculus micropterus</i>	—	x
58	นกกุเหว่า	Koel	<i>Eudynamys scolopacea</i>	—	xx
59	นกบั้งรอกใหญ่	Greater green-billed Malkoha	<i>Phaenicophaeus tristis</i>	—	xxx
60	นกกระปูดใหญ่	Greater coucal	<i>Centropus sinensis</i>	—	xxx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Strigidae					
61	นกแสกแดง	Bay owl	<i>Phodilus badius</i>	T	x
62	นกเค้าภูเขาหยาว	Mountain scops owl	<i>Otus spilocephalus</i>	T	x
63	นกเค้ากู่	Collared scops owl	<i>O. bakkamoena</i>	T	x
64	นกเค้ากระ	Pigmy owl	<i>Gaucidium brodiei</i>	T	xx
65	นกเค้าโมง	Barred owl	<i>G. cuculoides</i>	T	xx
66	นกที่ดกที่อพนธ์เหนือ	Brown fish owl	<i>Kentupa zeylonensis</i>	T	x
Caprimulgidae					
67	นกตบยุงยักษ์	Great eared nightjar	<i>Eurostopodus macrotis</i>	—	x
68	นกตบยุงป่าโคก	Savanna nightjar	<i>Caprimulgus affinis</i>	—	xx
Trogonidae					
69	นกขุนแผนนอกสีส้ม	Orange-breasted trogon	<i>Harpactes oreskios</i>	—	x
70	นกขุนแผนหัวแดง	Red-headed trogon	<i>H. erythrocephalus</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Strigidae					
61	นกแสกแดง	Bay owl	<i>Phodilus badius</i>	T	x
62	นกเค้าภูเขาหยาว	Mountain scops owl	<i>Otus spilocephalus</i>	T	x
63	นกเค้ากู่	Collared scops owl	<i>O. bakkamoena</i>	T	x
64	นกเค้ากระ	Pigmy owlet	<i>Gaucidium brodiei</i>	T	xx
65	นกเค้าโม่ง	Barred owlet	<i>G. cuculoides</i>	T	xx
66	นกที่ดกที่อพันธุ์เหนือ	Brown fish owl	<i>Kentupa zeylonensis</i>	T	x
Caprimulgidae					
67	นกตบยุงยักษ์	Great eared nightjar	<i>Eurostopodus macrotis</i>	—	x
68	นกตบยุงป่าโคก	Savanna nightjar	<i>Caprimulgus affinis</i>	—	xx
Trogonidae					
69	นกขุนแผนอกสีส้ม	Orange-breasted trogon	<i>Harpactes oreskios</i>	—	x
70	นกขุนแผนหัวแดง	Red-headed trogon	<i>H. erythrocephalus</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

44

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Alcedinidae					
71	นกกระเต็นดำขาวใหญ่	Greater pied kingfisher	<i>Ceryle lugubris</i>	—	xx
72	นกกระเต็นปากหลัก	Lesser pied kingfisher	<i>C. rudis</i>	—	x
73	นกกระเต็นน้อยธรรมดา	Common kingfisher	<i>Alcedo atthis</i>	—	xxx
74	นกกระเต็นใหญ่ธรรมดาปากอ้อม	Stock billed kingfisher	<i>Pelargopsis capensis</i>	—	x
75	นกกระเต็นลาย	Banded kingfisher	<i>Lacedo puchella</i>	—	xx
76	นกกระเต็นแดง	Rudy kingfisher	<i>Halcyon coromanda</i>	—	x
77	นกกระเต็นอกขาว	White breasted kingfisher	<i>H. smyrnensis</i>	—	xxx
78	นกกระเต็นหัวดำ	Black capped kingfisher	<i>H. pileata</i>	—	xxx
79	นกกิ้งก่าขาว	White-collared kingfisher	<i>H. chloris</i>	—	x
Meropidae					
80	นกจาบคาหัวสีส้ม	Bay-headed bee-eater	<i>Merops leschenaulti</i>	—	xxx
81	นกจาบคาเล็ก	Little green bee-eater	<i>M. orientalis</i>	—	xxx
82	นกจาบคาเคราเงิน	Blue bearded bee-eater	<i>Nyctyornis athertoni</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Coraciidae					
83	นกตะขาบทู่	Black-billed roller	<i>Coracias benghalensis</i>	—	x
84	นกตะขาบตง	Dollar bird	<i>Eurystomus orientalis</i>	—	x
Upupidae					
85	นกกระวางหัวขวาน	Hoopoe	<i>Upupa epops</i>	—	xxx
Bucerotidae					
86	นกเงือกสีน้ำตาล	Brown hornbill	<i>Ptilolaemus tickelli</i>	T	xx
87	นกเงือกคอแดง	Rufous-necked hornbill	<i>Aceros nipalensis</i>	T	x
88	นกเงือกกรมช้าง	Wreathed hornbill	<i>Rhyticeros undulatus</i>	T	x
89	นกแกง	Indian pied hornbill	<i>Anthracoceros albirostris</i>	T	xxx
90	นกกก, นกกาซัง	Great barbet hornbill	<i>Buceros bicornis</i>	T	xx
Capitonidae					
91	นกตังถ้อ	Great barbet	<i>Megaliama virens</i>	—	x
92	นกไพรกระดูกธรรมดา	Lineated barbet	<i>M. lineata</i>	—	xxx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

46

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
93	นกโพระดกคอสีฟ้า	Blue-throated barbet	<i>M. asiatica</i>	—	x
94	นกคันทอง	Coppersmith barbet	<i>M. haemacephala</i>	—	xxx
Picidae					
95	นกหัวขวานจิ้งทึงลาย	Speckled piculet	<i>Picumnus innorminata</i>	—	x
96	นกหัวขวานสีนวลหลังทอง	Greater golden-backed woodpecker	<i>Chrysocoleptes lucidus</i>	—	xxx
97	นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง	Common golden-backed woodpecker	<i>Dinopium javanense</i>	—	xx
98	นกหัวขวานใหญ่สีเทา	Great slaty woodpecker	<i>Mulleripicus pulverulentus</i>	T	xx
99	นกหัวขวานใหญ่สีดำ	Black bellied woodpecker	<i>Dryocopus javanensa</i>	T	xx
100	นกหัวขวานป่าไผ่ปีกสีไพร	Bamboo woodpecker	<i>Gecinulus grantia</i>	—	x
101	นกหัวขวานเขียวป่าไผ่	Bamboo green woodpecker	<i>Picus vittatus</i>	—	xxx
102	นกหัวขวานเขียวทึงลาย	Streaked-throated green woodpecker	<i>P. myrmecophoneus</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
103	นกหัวขวานเขียวตะโพกแดง	Red-rumped green woodpecker	<i>P. erythropygius</i>	—	xx
104	นกหัวขวานเล็กหงอนเหลือง	Lesser yellow-naped woodpecker	<i>P. chlorolophus</i>	—	xx
105	นกหัวขวานใหญ่หงอนเหลือง	Greater-yellow-naped woodpecker	<i>P. flavinucha</i>	—	xx
106	นกหัวขวานสีตาล	Rufous woodpecker	<i>Microternus brachyurus</i>	—	xx
107	นกหัวขวานแดงหลังลาย	Bay woodpecker	<i>Blythipicus pyrrhotis</i>	—	x
108	นกหัวขวานคางกระ	Grey capped woodpecker	<i>Picoides canicapillus</i>	—	x
Eurytaimidae					
109	นกพญาปากกว้างอกสีเงิน	Silver breasted broadbill	<i>Serilophus lunatus</i>	—	xxx
110	นกพญาปากกว้างหางยาว	Long-tailed broadbill	<i>Psarisomus dalhousiae</i>	—	x
Pittidae					
111	นกแก้วแว้วธรรมดา	Blue-winged pitta	<i>Pitta moluccensis</i>	—	x

ตารางที่ 2 (ต่อ)

48

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
112	นกแก้วแล้วปีกเขียว	Hooded pitta	<i>P. sordida</i>	—	x
113	นกแก้วแล้วสีน้ำเงิน	Blue pitta	<i>P. cyanea</i>	—	xx
Apodidae					
114	นกนางแอ่นพันธุ์หิมาลัย	Himalayan swiftlet	<i>Collocalia brevirostris</i>	—	x
115	นกนางแอ่นตาล	Palm swift	<i>Cypsiurus parvus</i>	—	xxx
Hirundinidae					
116	นกนางแอ่นบ้าน	Barn swallow	<i>Hirundo rustica</i>	—	xx
Artamidae					
117	นกแอ่นพง	Ashy wood swallow	<i>Artamus fuscus</i>	—	xx
Alaudidae					
118	นกจาบผนเสียงใส	Singing bush lark	<i>Mirafra javanica</i>	—	x
Motacillidae					
119	นกอุ้มบาตร์	Pied wagtail	<i>Motacilla alba</i>	—	x
120	นกเค้าลมหลังเทา	Grey wagtail	<i>M. caspica</i>	—	xxx
121	นกเค้าลมเหลือง	Yellow wagtail	<i>M. flava</i>	—	xx
122	นกเค้าลมดง	Forest wagtail	<i>Dendronanthus indicus</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Laniidae					
123	นกอีเสือสีน้ำตาล	Brown shrike	<i>Lanius cristatus</i>	—	x
124	นกอีเสือหัวดำ	Black-headed shrike	<i>L. schach</i>	—	xxx
Campephagidae					
125	นกเขนน้อยปีกแถบขาว	Bar-winged flycatcher Shrik	<i>Hemipus picatus</i>	—	xx
126	นกเขียวขลุ่ยกลาง	Indochinese cuckoo shrike	<i>Coracina polioptera</i>	—	xx
127	นกพญาไฟสีกุหลาบ	Rosy minivet	<i>Pericrocotus roseus</i>	—	x
128	นกพญาไฟแม่สะเรียง	Short-billed minivet	<i>P. brevirostris</i>	—	x
129	นกพญาไฟใหญ่	Scarlet minivet	<i>P. flammeus</i>	—	xxx
Chloropseidae					
130	นกขมิ้นน้อยธรรมดา	Common iora	<i>Aegithina tiphia</i>	—	xxx
131	นกขมิ้นน้อยชนิดใหญ่	Great iora	<i>A. lafresnayei</i>	—	x
132	นกเขียวก้านทองหน้าผาก สีทอง	Gold-fronted leafbird	<i>Chloropsis aurifrons</i>	—	x
133	นกเขียวก้านทองปีกสีฟ้า	Blue-winged leafbird	<i>C. cochinchinensis</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

50

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Pycnonotidae					
134	นกปรอทเหลืองหัวจุก	Black crested bulbul	<i>Pycnonotus melanicterus</i>	—	xxx
135	นกปรอทหัวโขนเคราแดง	Red-whiskered bulbul	<i>P. jocosus</i>	—	xx
136	นกปรอททักันแดง	Black-capped bulbul	<i>P. aurigaster</i>	—	xx
137	นกปรอทคอลาย	Stripe-throated bulbul	<i>P. finlaysoni</i>	—	x
138	นกปรอทเล็กตาขาว	Grey-eyed bulbul	<i>Hypsipetes propinquus</i>	—	x
139	นกปรอทดำ	Black bulbul	<i>H. madagascariensis</i>	—	xx
Dicruridae					
140	นกแซงแซวหางปลา	Black drongo	<i>Dicrurus macrocercus</i>	—	x
141	นกแซงแซวสีเทา	Ashy drongo	<i>D. leucophaeus</i>	—	xx
142	นกแซงแซวเล็กเหลือง	Bronze drongo	<i>D. aeneus</i>	—	xxx
143	นกแซงแซวหงอนขน	Hair-crested drongo	<i>D. hottentottus</i>	—	xxx
144	นกแซงแซวหางป่องเล็ก	Lesser raked-tailed drongo	<i>D. remifer</i>	2	x
145	นกแซงแซวหางป่องใหญ่	Greater raked tailed drongo	<i>D. paradicens</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Oriolidae					
146	นกขมิ้นท้ายทอยดำ	Black-naped oriole	<i>Oriolus chinensis</i>	-	x
147	นกขมิ้นปากเรียว	Slender-billed oriole	<i>O. tenuirostris</i>	-	x
148	นกขมิ้นหัวดำใหญ่	Indian black-headed oriole	<i>O. xanthornus</i>	-	xxx
149	นกขมิ้นแดง	Maroon oriole	<i>O. traillii</i>	-	x
150	นกเขียวคราม	Fairy bluebird	<i>Irena puella</i>	-	xx
Sturnidae					
151	นกเอี้ยงสาริกา	Common myna	<i>Acridotheros javanica</i>	-	x
152	นกเอี้ยงหัวสีทอง	Golden-crested myna	<i>Ampeliceps coronatus</i>	-	xx
153	นกขุนทอง	Hill myna	<i>Gracula religiosa</i>	-	xxx
Corvidae					
154	นกปีกลายสีก๊อท	Jay	<i>Garrulus glandarius</i>	-	x
155	นกสาริกาเขียว	Hunting greenpie	<i>Cissa chinensis</i>	-	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

52

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
156	นกขุนแผน	Red-billed blue magpie	<i>C. erythrorhyncha</i>	—	xxx
157	นกกะลิงเขียด	Rufous treepie	<i>Dendroecitta vagabunda</i>	—	x
158	นกกะลิงเขียดสีเทา	Grey treepie	<i>D. formosae</i>	—	xx
159	นกกาแวน	Racket-tailed treepie	<i>Crypsirina temia</i>	—	x
160	อีกา	Large-billed crow	<i>Corvus macrorhynchus</i>	—	xx
Paridae					
161	นกคิตใหญ่	Great tit	<i>Parus major</i>	—	x
162	นกคิตสุลต่าน	Sultan tit	<i>Melanochlora sultanea</i>	—	xxx
Sittidae					
163	นกไต่ไม้ท้องสีเม็ดมะขาม	Chestnut-bellied nuthatch	<i>Sitta castanea</i>	—	x
164	นกไต่ไม้หน้าผากกำมะหยี่	Velvet-fronted nuthatch	<i>S. frontalis</i>	—	xxx
Muscicapidae					
165	นกระวังภัยปากเหลือง	Yellow-billed scimitar Babbler	<i>Pomatorhinus schisticeps</i>	—	x
166	นกกินแมลงอกเหลือง	Striped tit Babbler	<i>Macronous gularis</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
167	นกกระรางสร้อยคอเล็ก	Lesser necklaced laughing thrush	<i>Garrulax monileger</i>	—	xxx
168	นกกระรางสร้อยคอใหญ่	Greater necklaced Laughing thrash	<i>G. pectoralis</i>	—	xxx
169	นกกระรางหัวหงอก	White-creasted Laughing thrush	<i>G. leucolophus</i>	—	xxx
170	นกกระรางคอดำ	Black-throated Laughing Thrush	<i>G. chinensis</i>	—	xx
171	นกเสื้อแมลงหัวขาว	White-headed shrike Babbler	<i>Gampsor hynchus rufulus</i>	—	xx
172	นกภูหงอนทองขาว	White billied yuhina	<i>Yuhina zantholeuca</i>	—	xx
173	นกปากนกแก้ว	Parrotbills	<i>Paradaxornis spp.</i>	—	x
174	นกเขนน้อยไซบีเรีย	Siberian blue robin	<i>Erithacus cyan</i>	—	x
175	นกทางเขนบ้าน	Magpie robin	<i>Copsychus sualaris</i>	—	xxx
176	นกทางเขนดง	White-rumped shama	<i>C. malabaricus</i>	—	xxx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

54

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
177	นกกาขเหน่น้ำหลังดำ	Black-backed forktail	<i>Enicurus immaculatus</i>	—	x
178	นกกาขเหน่น้ำหลังเทา	Slaty-backed forktail	<i>E. schistaceus</i>	—	xxx
179	นกกาขเหน่น้ำหัวขาว	White crowned forktail	<i>E. leschenaulti</i>	—	xx
180	นกยอคตัญหั่วดำ	Stonechat	<i>Saxicola torquata</i>	—	xx
181	นกยอคตัญหั่วสีดำ	Pied stonechat	<i>S. caprata</i>	—	xxx
182	นกกระเบื้องคอขาว	White throated rock thrush	<i>Monticola rufiventris</i>	—	x
183	นกเอี้ยงดำ	Blue whistling thrush	<i>Myophonus caeruleus</i>	—	xxx
184	นกกระจายคอขาว	Yellow-billied flycatcher warbler	<i>Abroscopus superciliaris</i>	—	x
185	นกกระจิกปากหนา	Radde's willow warbler	<i>Phylloscopus schwarzi</i>	—	x
186	นกกระจิกเขียวคล้ำ	Greenish willow warbler	<i>P. trochiloides</i>	—	x
187	นกกระจิบธรรมดา	Long-tailed tailorbird	<i>Orthotomus stuorius</i>	—	xx
188	นกพวงกุ่มดำ	Black-browed red warbler	<i>Acrocephalus bistrigiceps</i>	—	x
189	นกกระจิบหน้าอกเทา	Grey-breasted prinia	<i>Prinia hodgsonii</i>	—	x

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
190	นกจุนจู่หัวสีตาล	Chestnut-headed tesia	<i>Tesia castaneocoronata</i>	—	x
191	นกกระจอยหัวลาย	Scaly-headed bush warbler	<i>Cettia squameiceps</i>	—	x
192	นกจับแมลงสีฟ้า	Verditer flycatcher	<i>Muscicapa thalassina</i>	—	x
193	นกจับแมลงอกแดง	Red breasted flycatcher	<i>Ficedula parva</i>	—	x
194	นกกินแมลงอกสีฟ้า	Hainan blue flycatcher	<i>Cyornis hainata</i>	—	xx
195	นกจับแมลงคอสีฟ้า	Blue-throated blue flycatcher	<i>C. rubeculoides</i>	—	xxx
196	นกจับแมลงคอกน้ำตาลแดง	Rufous-throated blue flycatcher	<i>C. banyumas</i>	—	xx
197	นกจับแมลงสีฟ้าท้องขาว	Tickell's blue flycatcher	<i>C. tickelliae</i>	—	xx
198	นกจับแมลงหัวเทา	Grey-headed flycatcher	<i>Culicicapa ceylonensis</i>	—	xxx
199	นกจับแมลงจุกดำ	Black naped monarch flycatcher	<i>Hypothymis azurea</i>	—	xx
200	นกแซวสวรรค์แดง	Paradise flycatcher	<i>Terpsiphone paradisi</i>	—	xx
Nectariniidae					
201	นกกินปลีคอสีน้ำตาล	Brown-throated sunbird	<i>Anthreptes malaconsis</i>	—	x

ตารางที่ 2 (ต่อ)

56

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
202	นกอินปลีคอสีม่วง	Purple-throated sunbird	<i>Nectarinia sperata</i>	—	x
203	นกอินปลีคอแดง	Crimson sunbird	<i>Aethobyga siparaja</i>	—	xx
204	นกปลีกล้วยเล็ก	Little spiderhunter	<i>Arachnothera longirostris</i>	—	xx
205	นกปลีกล้วยท้องเทา	Grey breasted spiderhunter	<i>A. affinis</i>	—	xx
206	นกปลีกล้วยลาย	Streaked spiderhunter	<i>A. magna</i>	—	x
Dicaeidae					
207	นกสีชมพูสวน	Scarlet-backed flowerpecker	<i>Dicaeum cruentatum</i>	—	xx
208	นกกาฝากอกเพลิง	Fire-breasted flowerpecker	<i>D. ignipectus</i>	—	x
Ploceidae					
209	นกกระตักเขียว นกไผ่	Pintail parrot finch	<i>Erythrura prasina</i>	—	xxx
210	นกกระตักตะโพกขาว	Sharp-tailed munia	<i>Lonchura striata</i>	—	xxx
211	นกกระตักขี้หมู	Spotted munia	<i>L. punctulata</i>	—	xx
Fringillidae					
212	นกจาบปีกอ่อนสีกุหลาบ	Common rosefinch	<i>Carpodacus erythrinus</i>	—	xx

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชนิด	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
213	นกจาบปีกอ่อนเล็ก	Little bunting	<i>Emberiza pusilla</i>	—	x
214	นกจาบปีกอ่อนสีตาล	Chestnut bunting	<i>E. rutila</i>	—	xxx
215	นกจาบปีกอ่อนหงอน	Crested bunting	<i>Melophus lathami</i>	—	xx

หมายเหตุ 1/ สถานภาพปัจจุบัน (present status) T = สัตว์ที่ถูกคุกคาม (threatened species) E = สัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ (endangered species)

2/ ระดับความมากมาย (abundance level) x = น้อย (rare), xx = ปานกลาง (moderate) และ xxx = มาก (abundance)

ตารางที่ 3 บัญชีรายชื่อสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร สถานภาพปัจจุบัน และระดับความมากมาย

๘๓

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present ^{1/} status	Abundance ^{2/} level
Gekkonidae					
1	จิ้งจกบ้านหางแบนเล็ก	Lesser flat-tailed house gecko	<i>Platyurus platyuns</i>	—	xx
2	ตุ๊กแกป่า	Gecko	<i>Cyrtodactylus</i> spp.	—	xx
Agamidae					
3	กิ้งก่าหัวแดง	Indian garden lizard	<i>Calotes versicolor</i>	—	xxx
4	กิ้งก่าแก้ว	Black-banded garden lizard	<i>C. emma</i>	T	x
5	กิ้งก่าหัวสีน้ำเงิน	White-faced blue garden lizard	<i>C. mystaceus</i>	T	x
6	กิ้งก่าเขา	Spiny lizard	<i>Acanthosaura</i> spp.	—	x
7	กิ้งก่าบินคอสีส้ม	Flying dragon	<i>Draco fimbriatus</i>	—	xx
Varanus					
8	เหี้ย	Common water monitor	<i>Varanus salvater</i>	—	xxx
2	ตะกวด	Indian monitor	<i>V. bengalensis</i>	T	xx
10	ตะกวดงูเห่า, เห่าช้าง	Red headed monitor	<i>V. rudicollis</i>	T	x

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present ^{1/} status	Abundance ^{2/} level
Scincidae					
11	จิ้งเหลนหางยาว	Long-tailed gross-skink	<i>Mabuya longicaudata</i>	—	xxx
Emydidae					
12	เต่าน้ำ, เต่าห้วย	Orange headed-temple terrapin	<i>Geoemyda grandis</i>	—	xxx
13	เต่าดำ	Black terrapin	<i>Siebenrockiella crassicollis</i>	—	x
Testudinidae					
14	เต่าเหลือง	Yellow tortoise	<i>Testudo elongata</i>	—	xxx
15	เต่าหกดำ	Black terrapin	<i>T. nutapundi</i>	T	xx
16	เต่าเตี๋ย	Impression tortoise	<i>T. impressa</i>	—	x
Trionychidae					
17	ตะพาบม่อมลาย ตะพาบมันลาย	Kanburien giant soft- shelled turtle	<i>Chitra indica</i>	T	x
18	ตะพาบหัวกบ	Blunt-headed giant soft-sheeled turtle	<i>Pelochelys bibroni</i>	—	xx

ตารางที่ 3 (ต่อ)

๐๑

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
19	ตะพาบธรรมดา	Common siamese soft shelled turtle	<i>Trionyx cartilagineus</i>	—	xxx
20	ตะพาบแก้มแดง	Red cheeked soft-shelled turtle	<i>Dogania subprana</i>	—	xx
Boidae					
21	งูเหลือม	Reticulated python	<i>Python reticulatus</i>	—	xx
22	งูหลาม	Burmes python	<i>P. molurus</i>	—	x
Colubridae					
23	งูเขียวหัวจิ้งจก	Jungle whip snake	<i>Dryophis prasinus</i>	—	xxx
24	งูเขียวปากแหลม	Tree snake	<i>D. nasutus</i>	—	xxx
25	งูเขียวพระอินทร์	Golden tree snake	<i>Chrysopelea ornata</i>	—	xx
26	งูหัวกระโหลก	Mask water snake	<i>Homalopsis buccata</i>	—	x
27	งูม่านทอง	Stripe rainbow snake	<i>Psammophis condernarus</i>	—	x
28	งูกระต้าง	Tentacle snake	<i>Erpeton tentaculatum</i>	—	x
29	งูปลิง	Spring water snake	<i>Enhydris plumbed</i>	—	x
30	งูทางมะพร้าว	Copperheaded racer	<i>Elapha spp.</i>	—	x
31	งูลิ้ง	Indo-chinese rat snake	<i>Ptyas korros</i>	—	xxx

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
32	งูลายสอ	Keelbaok	<i>Natrix spp.</i>	—	xxx
Elapidae					
33	งูเห่า	Cobra	<i>Naja naja</i>	—	xxx
34	งูจงอาง	King cobra	<i>Ophiophagus hannah</i>	—	x
35	งูสามเหลี่ยม	Banded krait	<i>Bungarus fasciatus</i>	—	xx
36	งูทับสมิงคลา	Blue krait	<i>B. candidus</i>	—	xx
37	งูปล้องหวายแดง	Red coral snake	<i>Calliophis gracilis</i>	—	x
Viperidae					
38	งูแมวเซา	Siamese russel viper	<i>Vipera russellii</i>	—	x
39	งูกะปะ	Malayan pit viper	<i>Ankistrodon rhodostoma</i>	—	x
40	งูเขียวไผ่	Bamboo pit viper	<i>Trimeresurus stejnegeri</i>	—	x
41	งูเขียวหางไหม้ข้างขาว	White-lined pit viper	<i>T. erythrurus</i>	—	xxx
42	งูทางแถมภูเขา, งูกะปะเขา	Mountain pit viper	<i>T. monticola</i>	—	x
Pelobatidae					
43	กบขาสั้น กบขาลี	Slim-armed frog	<i>Leptobrachium spp.</i>	—	x

ตารางที่ 3 (ต่อ)

๘๖

เลขที่ ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Bufonidae				
44 คางคกบ้าน	Common Asiatic toad	<i>Bufo melanostictus</i>	—	xx
45 คางคกกระ	Small toad	<i>B. parvus</i>	—	x
46 คางคกห้วย	Penang stream toad	<i>Ansonia penangensis</i>	—	xxx
Rainidae				
47 กบทูต	Asiatic giant frog	<i>Rana blythi</i>	T	xx
48 กบเขาหลังเขียว	Upland green frog	<i>R. chulconota</i>	—	xxx
Microhylidae				
49 อึ่งขำลาย, อึ่งอ่าง	Painted bunowing frog	<i>Kaloula pulchra</i>	—	xx
50 ปาด, เขียดตะปาด	Flying frog	Unidentified	—	xxx

หมายเหตุ 1/ สถานภาพปัจจุบัน (present status) T = สัตว์ที่ถูคุกคาม (threatened species)

2/ ระดับความมากมาย (abundance level) x = น้อย (rare), xx = ปานกลาง (moderate) และ xxx = มาก (abundance)

ตารางที่ 4 บัญชีรายชื่อพันธุ์ปลาในลำน้ำในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร สถานภาพปัจจุบัน และระดับความมากมาย

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Dasyatidae					
1	ปลากะเบนน้ำจืด	—	<i>Dasyatis bleekeri</i>	—	xx
Notopteridae					
2	ปลากทราย	Clown knife fish	<i>Notopterus chitala</i>	—	x
3	ปลาฉลาม	Knife fish	<i>N. notopterus</i>	T	x
4	ปลาคีอ	Knife fish	<i>N. borneensis</i>	T	x
Flutidae					
5	ปลาไหล	Swamp-eels	<i>Fluta alba</i>	—	xx
Mastacembelidae					
6	ปลากะทิง	Spiny eel	<i>Mastacembelus spp.</i>	—	xx
7	ปลาหลด	Spiny eel	<i>Macrogathus aculeatus</i>	—	xx
Homalopteridae					
8	ปลาเลียหิน	—	<i>Balitora brucei</i>	—	xx
Gyrinocheilidae					
9	ปลาปากไ้, ลูกฝิ่ง, อีคูด	Siamese gyrinocheilid	<i>Gyrinocheilus aymonieri</i>	—	xx

ตารางที่ 4 (ต่อ)

64

เลขที่ ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Cobitidae				
10 ปลาช่อนทราย	Longnosed toach	<i>Acanthopsis choirorhynchus</i>	—	xx
11 ปลาหยวกกล้วย	—	<i>Noemacheilus</i> spp.	—	xxx
12 ปลาหมูข้างลาย	Tiger toach	<i>Botia hymenophysa</i>	—	xxx
13 ปลาหมอขาว	Yellow-tail botia	<i>B. modesta</i>	—	xx
Cyprinidae				
14 ปลาแปบ	Greater river abramine	<i>Paralaubuca typus</i>	—	x
15 ปลาซิวห้วย	Rasbora	<i>Danio</i> spp.	—	xxx
16 ปลาซิวควายข้างเงิน	Silver rasbora	<i>Rasbora argyrotaenia</i>	—	xxx
17 ปลาซิวอ้าว อ้ายอ้าว	Rasbora	<i>Luciosoma bleekeri</i>	—	xxx
18 ปลาน้ำหมึก	—	<i>Barilius pulchellus</i>	—	xx
19 ปลาสร้อยนกเขา	Hasselt's bony lipped barb	<i>Ostiochilus hassetti</i>	—	xxx
20 ปลาสร้อย	Barb	<i>O. simus</i>	—	xx
21 ปลาสร้อย	—	<i>Crossocheilus tchangii</i>	—	x
22 ปลาสร้อยนกเขา	Barb	<i>Labiobarbus leptochilus</i>	—	xx

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
23	ปลาสร้อยนกเขา	Barb	<i>Lobocheilus quadrilineatus</i>	—	xxx
24	ปลาสร้อยนกเขา, ตะโกก	Soldier river barb	<i>Cyclocheilichthys repasson</i>	—	xxx
25	ปลาตะโกก	—	<i>Amblyrhynchichthys truncatus</i>	—	x
26	ปลาไส้ตัน	—	<i>Barbichthys laevis</i>	—	xx
27	ปลาขยอก, ขยอก	—	<i>Mystacoleucus marginatus</i>	—	xxx
28	ปลาใบไม้, ปลาตะเพียนทราย	Barb	<i>Puntius</i> spp.	—	xxx
29	ปลากระปากหน้าหนู	Common silver barb	<i>Puntius gonionotus</i>	—	xx
30	ปลากระปาก, แก้มซ่า	Red-checked barb	<i>Puntius</i> spp.	—	xx
31	ปลากระปากเหลือง	Barb	<i>P. daruphani</i>	—	xxx
32	ปลาตะเพียนขาว	Common silver barb	<i>P. gonionotus</i>	—	xx
33	ปลาตะเพียนหางแดง, กระแห	Tinfoil barb	<i>P. schwanefeldi</i>	—	xxx
34	ปลาแก้มแดง, แก้มซ่า	Red-cheeked Barb	<i>P. orphoides</i>	—	xx
35	ปลากระมัง	—	<i>Puntiopleites proctozysron</i>	—	xx
36	ปลาเวียนห้วย, พลวงหิน	Soro brook carp	<i>Tor soro</i>	—	xxx
37	ปลาเวียนแม่น้ำ	Greater brook carp	<i>T. tambroides</i>	—	x

ตารางที่ 4 (ต่อ)

๑๑

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
38	ปลาซุบ, กระซุบซึก	Transverse bar Barb	<i>Hampala macrolepidota</i>	—	xxx
39	ปลาอีสก	Jullien's golden price carp	<i>Probarbus jullieni</i>	T	x
40	ปลากระโห้	—	<i>Catlocarpio siamesis</i>	T	x
41	ปลานอ	—	Unidentified	—	xx
42	ปลากา	Greater black shark	<i>Morulus chrysophekadion</i>	—	xxx
43	ปลางาห้วย	—	<i>Varicorhinus discognathoides</i>	—	xx
44	ปลางาแม่น้ำ	—	<i>Labeo dyocheilus</i>	—	xxx
Siluridae					
45	ปลากระจก, ก้างพระร่วง	Glass catfish	<i>Kryptopterus bicirrhys</i>	—	xxx
46	ปลาเนื้ออ่อน	Catfish	<i>K. kryptopterus</i>	—	xx
47	ปลาเค้า	Greater white sheatfish	<i>Wollagonia attu</i>	—	xx
48	ปลาคางเบื่อน, เปี้ยว	Twisted-jaw sheatfish	<i>Belodontichthys dinema</i>	—	x
Bagridae					
49	ปลาแขยงข้างลาย	Striped catfish	<i>Mystus vittatus</i>	—	x
50	ปลากดหิน, กดเหลือง	Yellow mystus	<i>M. nemurus</i>	—	xxx
51	ปลากดหม้อ	Catfish	<i>M. wycki</i>	T	x

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
52	ปลาคัง, กตแก้ว	Catfish	<i>Mystus</i> spp.	—	xx
53	ปลากตเสื่อ, กตขี้ลิง	Catfish	<i>M. wycki</i>	—	xx
Akysidae					
54	ปลาแค, แค	Bagarius	<i>Bagarius bagarius</i>	—	xxx
Schilbeidae					
55	ปลาสาวยู	—	<i>Platytrapius siamensis</i>	T	x
Heteropneustidae					
56	ปลากัก, จัก	—	<i>Heteropeustes fossilis</i>	—	xx
Pangasiidae					
57	ปลาซวาย, สังกะวาด	Catfish	<i>Pangasius pangasius</i>	—	x
58	ปลาสังกะวาด	Catfish	<i>P. cultrata</i>	—	xx
Bolonidae					
59	ปลาเข็มแม่น้ำ, กระทุงเหว	Round-tail garfish	<i>Xenentodon caricila</i>	—	xx
Paralichthyidae					
60	ปลาลิ้นหมา	—	<i>Pseudorhombus oligodon</i>	—	xx

ตารางที่ 4 (ต่อ)

๘๘

เลขที่	ชื่อพื้นเมือง	Common name	Scientific name	Present status	Abundance level
Channidae					
61	ปลาแมลงภู่	Headfish	<i>Channa</i> spp.	—	xx
62	ปลากะล่อน	Headfish	<i>C. melasoma</i>	—	xx
63	ปลากัง, ก้าง	Headfish	<i>C. gachua</i>	—	xxx
Csphronemidae					
64	ปลาแรด	Giant gourami	<i>Osphrouemus goramy</i>	—	xx
Toxotidae					
65	ปลาเสือ	Common anchor fish	<i>Toxotes chatareus</i>	—	x
Gobiidae					
66	ปลาบู๋	Goby	<i>Glossogobius giuris</i>	—	x
Tetraodontidae					
67	ปลาน้ำเค็มเขียว	Green pufferfish	<i>Tetraodon palembangensis</i>	—	x

หมายเหตุ : ^{1/} สถานภาพปัจจุบัน (present status) T = สัตว์ที่ถูกคุกคาม (threatened species)
^{2/} ระดับความมากมาย (abundance level) x = น้อย (rare), xx = ปานกลาง (moderate)
และ xxx = มาก (abundance)

โน้มที่จะกลายเป็นสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปในอนาคตอันใกล้มีอยู่ถึง 17 ชนิดพันธุ์ ได้แก่
 ลิงไ้ยะ *Macaca assamensis* ค่างดำ (*Presbytis melalophos*) ค่างแว่นถิ่นเหนือ
 (*P. phayrei*) ค่างหอก (*P. cristata*) ชะนีมือขาว (*Hylobates lar*) ลิ่น (*Manis*
javanica) หมาใน *Cuon alpinus* ชะมดแผงสันหางคอก (*Viverra megaspila*) แมวลาย
 หินอ่อน (*Felis marmorata*) แมวป่า (*F. chaus*) เสือไฟ (*F. temmincki*)
 เสือลายเมฆ (*Neofelis nebulosa*) เสือควาหรือเสือดำ (*Panthera pardus*) ช้างป่า
 (*Elephas maximus*) กระตัง (*Bos gaurus*) เนื้อทราย และเสียดผา

จะเห็นได้ว่าจำนวนชนิดพันธุ์ที่ปรากฏของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมในเขตรักษาพันธุ์
 สัตว์ป่าแห่งนี้มีความหลากหลายค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุสำคัญคือ ถิ่นที่อยู่อาศัยใน
 พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้มีมากรูปแบบ มีการกระจายของปัจจัยต่างๆ ค่อนข้างดี โดยเฉพาะแหล่งน้ำและดินโป่ง พื้นที่อยู่ห่างไกลชุมชนมีการบุกรุกทำลายป่าน้อย การลักลอบล่า
 สัตว์โดยผิดกฎหมายมีไม่มากนักสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิดที่มีการปรับตัวให้เข้ากับการ
 เปลี่ยนแปลงของถิ่นที่อาศัยได้ไม่ค่อยคืนก็ยังคงมีชีวิตรอดอยู่ได้ ที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งก็คือ
 วัวแดง (*Bos banteng*) ที่พบในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ซึ่งอยู่ใกล้กับเขตรักษา
 พันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ ซึ่งใช้ถิ่นที่อาศัยในป่าผสมผลัดใบป่าเต็งรัง และป่าดงดิบแล้งร่วมกันกับ
 กระตัง แต่ไม่ปรากฏอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ ทั้งที่มีถิ่นที่อาศัยที่เหมาะสมและมี
 กระตังอยู่ในปริมาณค่อนข้างมาก เส้นทางของการโยกย้ายเข้ามาจากห้วยขาแข้งก็น่าจะเป็น
 ไปได้ จึงเป็นที่น่าสงสัยว่าปัจจัยใดหรือสิ่งกีดขวางใดที่เป็นตัวกำหนดที่ไม่ให้วัวแดงเข้ามา
 อาศัยอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้

สัตว์จำพวกนก

จากตารางที่ 2 แสดงว่าอย่างน้อยมีนกอยู่ถึง 215 ชนิดพันธุ์ จาก 50 วงศ์ ใน
 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร นกหลายชนิดเป็นนกที่พบเห็นได้ยากในปัจจุบัน แต่ก็
 ยังปรากฏอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ เช่น พญาแร้ง (*Torgos calvus*) อีแร้งหลังขาว

(*Gyps hengalensis*) นกแว่นสีเทา (*Polypleuron bicalroratum*) นกยูง (*Pavo muticus*) นกเงือกคอแดง (*Aceros nipalensis*) เป็นต้น อาศัยการจำแนกทาง Brain and Humphrey (1982) นกจำนวน 27 ชนิดพันธุ์ จากในตารางนี้จัดว่าเป็นนกที่ถูกมนุษย์คุกคามจนเกือบจะกลายเป็นนกที่จะสูญพันธุ์ไปในไม่ช้า นกในกลุ่มนี้คือ นกกระสาคอดำ (*Xenorhynchus asiaticus*) เหยี่ยวนกเขาชริครา (*Accipiter badius*) เหยี่ยวนกเขาพันธุ์ญี่ปุ่น (*A. gularis*) เหยี่ยวทะเลทราย (*Buteo buteo*) เหยี่ยวกิ่งก่าดำ (*Aviceda leuphotes*) เหยี่ยวรุ้ง (*Spilornis cheela*) พญาแร้ง อีแร้งหลังขาว เหยี่ยวแมลงปอ ขาแดง (*Microhierax caerulescens*) เหยี่ยวเคสเตรล (*Falco tinnunculus*) ไก่ฟ้าหลังเทา (*Lophura leucomelana*) ไก่ฟ้าหลังขาว (*L. nycthemera*) นกแว่นสีเทา นกฟีนฟุท (*Helipais personata*) นกแสกแดง (*Phodilus badius*) นกเค้าภูเขาเขียว (*Otus spilocephalus*) นกเค้ากู่ (*O. bakkamoena*) นกเค้ากระ (Glaucidium brodiei) นกเค้าโม่ง (*G. cuculoides*) นกทึดทือพันธุ์เหนือ (*Kentupa zeylonensis*) นกเงือกสีน้ำตาล (*Ptilolaemus tickelli*) นกเงือกคอแดง นกเงือกกรามช้าง (*Rhyticeros undulatus*) นกแก้ง (*Anthracoceros albirostris*) นกกก (*Buceros bicornis*) นกหัวขวานใหญ่สีเทา (*Mulleripicus pulverulensis*) และนกหัวขวานใหญ่สีดำ (*Dryocopus javensis*) ส่วนนกยูงจัดว่าเป็นนกที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป

จากบัญชีรายชื่อเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร มีถิ่นที่อยู่อาศัย อาหาร และปัจจัยอื่นๆ อยู่หลายรูปแบบและในปริมาณที่มากพอควร จึงทำให้รับชนิดพันธุ์นกได้เป็นจำนวนมากชนิด และแต่ละชนิดมีปริมาณค่อนข้างมาก ที่น่าสนใจก็คือ นกที่โยกย้ายถิ่นลงมาตามฤดูกาล ซึ่งยังมีได้ทำการสำรวจกันอย่างจริงจัง คาดว่าคงจะมีอยู่หลายชนิดพันธุ์ที่โยกย้ายมาจากแหล่งอื่น มาหากินในพื้นที่นี้ในบางฤดูกาล การสำรวจชนิดพันธุ์นกในแต่ละสภาพถิ่นที่อาศัยหรือแต่ละสังคมพืชกลุ่มดิน นับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และเป็นงานที่ละเอียดไปกว่ารายงานนี้

สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

จากตารางที่ 3 สามารถได้ว่ามีสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 50 ชนิดพันธุ์ใน 17 วงศ์ ปรากฏอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร หลายชนิดพันธุ์ เป็นสัตว์ที่พบได้ค่อนข้างยาก และหลายชนิดพันธุ์เป็นสัตว์ที่ถูกมนุษย์คุกคามจนเกือบจะกลายเป็นสัตว์ป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป ที่สำคัญคือ กิ้งก่าแก้ว (*Colotes emma*) กิ้งก่าหัวสีน้ำเงิน (*C. mystaceus*) ตะกวด (*Varanucs bengalensis*) เต่าข้าง (*V. rudicollis*) เต่าหกตำ (*Testudo mutapundi*) เต่าเตี๋ย (*T. impressa*) ตะพาบมันลาย (*Chitra indica*) และกบทุก (*Rana blythi*) โดยแท้จริงแล้วสัตว์ในสองประเภทนี้ควรจะมีมากกว่าที่พบ แต่เนื่องจากช่วงเวลาที่ทำการเก็บตัวอย่างจำกัด ผู้ทำการศึกษายังมีความรู้ในเรื่องถิ่นที่อยู่อาศัยพฤติกรรมต่างๆ และสภาพทางนิเวศวิทยา เช่น การจำศีล การออกวางไข่ การหากิน การหลบภัย การซ่อนตัว และการปรับตัวตามสิ่งแวดล้อมและฤดูกาล จึงทำให้ค้นพบได้น้อย ผู้ที่สนใจและมีความรู้เกี่ยวกับสัตว์ในกลุ่มนี้โดยตรง ควรที่จะได้ศึกษาเพิ่มเติม

สัตว์จำพวกปลา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรมีสายน้ำใหญ่ ๆ ที่มีน้ำตลอดปีอยู่มากมายหลายสายจึงเป็นแหล่งของปลาน้ำจืดที่สำคัญ จัดได้ว่าเป็นที่รวบรวมและอนุรักษ์ปลาน้ำจืดที่สำคัญแห่งหนึ่งของเมืองไทย ปลาหลายชนิดต้องอาศัยต้นน้ำในพื้นที่แห่งนี้เป็นที่วางไข่และเลี้ยงลูกอ่อนอาศัยความพยายามในเวลาและความสามารถที่อานวยให้อย่างไม่สมบูรณ์นัก ผู้ทำการศึกษาได้รวบรวมชนิดพันธุ์ปลาจากแหล่งน้ำต่างๆ ในพื้นที่ได้ถึง 67 ชนิด ใน 21 วงศ์ ส่วนใหญ่ ปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากปลาที่นับว่ามีอยู่น้อยและมีโอกาสที่จะกลายเป็นปลาที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปในอนาคตอันใกล้ได้แก่ ปลาฉลาม (*Notopterus notopterus*) ปลาเทือ (*N. horneensis*) ปลาตะโกก (*Amblyrhynchichthys truncatus*) ปลาเยี๊ยะ (*Probarbus jullient*) ปลากระโท (*Catlocarpio siamensis*) ปลาหมอ (*Mystus wyckii*) และปลาสาวยู (*Platytrapius siamensis*) เป็นต้น

ความรู้ทางนิเวศวิทยาเกี่ยวกับปลาชนิดต่าง ๆ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรนับว่ายังขาดอยู่มาก ควรที่จะได้ทำการศึกษาให้ลึกซึ้ง ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ในการอนุรักษ์ มิเพียงแต่เพื่อการอนุรักษ์ปลาเท่านั้น ยังมีผลต่อการอนุรักษ์สัตว์อื่นที่อาศัยปลาเป็นอาหารด้วย ฤดูกาลและแหล่งที่วางไข่ของปลาแต่ละชนิดน่าจะได้ทำการศึกษาโดยเร่งด่วน เพื่อที่จะได้ป้องกันและรักษาไว้เสียก่อนที่จะถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพไป ความหลากหลายของสัตว์ป่าทั้งหมดในพื้นที่

ผลจากการสำรวจปรากฏว่าอย่างน้อยมีสัตว์อยู่ถึง 399 ชนิดพันธุ์ ใน 113 วงศ์ อาศัยอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 67 ชนิดพันธุ์ คิตเป็นร้อยละ 16.8 ของชนิดพันธุ์ทั้งหมด สัตว์จำพวกนกมีอยู่ 215 ชนิดพันธุ์ คิตเป็นร้อยละ 53.9 ของชนิดพันธุ์ทั้งหมดจัดเป็นกลุ่มสัตว์ที่มีชนิดพันธุ์มากที่สุดในพื้นที่ สัตว์จำพวกสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำและสัตว์เลื้อยคลานมีทั้งหมด 50 ชนิดพันธุ์ คิตเป็นร้อยละ 53.9 ของชนิดพันธุ์ทั้งหมดจัดเป็นกลุ่มสัตว์ที่มีชนิดพันธุ์มากที่สุดในพื้นที่ สัตว์จำพวกสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำและสัตว์เลื้อยคลานมีทั้งหมด 50 ชนิดพันธุ์ คิตเป็นร้อยละ 12.5 ของชนิดพันธุ์ทั้งหมด และปลามีอยู่ 67 ชนิดพันธุ์ คิตเป็นร้อยละ 16.8 ของชนิดพันธุ์สัตว์ทั้งหมด ลักษณะโครงสร้างของ องค์ประกอบของชนิดพันธุ์แบบนี้ นับว่าเป็นโครงสร้างที่ปกติทั่วไปสำหรับพื้นที่ที่ยังสมบูรณ์ด้วยพืชคลุมดินและแหล่งน้ำในเขตร้อน

หากพิจารณาในด้านความมากมายที่ประเมินมาจากความถี่ของการพบเห็นปรากฏว่ามีสัตว์ที่มีประชากรมากถึง 98 ชนิดพันธุ์ คิตเป็นร้อยละ 24.5 ของชนิดพันธุ์ทั้งหมดในพื้นที่ ชนิดพันธุ์สัตว์ที่มีมากปานกลางมีอยู่ 138 ชนิดพันธุ์ คิตเป็นร้อยละ 34.6 ของชนิดพันธุ์ทั้งหมด และสัตว์ที่จัดว่ามีประชากรน้อยมีอยู่ 163 ชนิดพันธุ์ คิตเป็นร้อยละ 40.9 ของชนิดพันธุ์ทั้งหมด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมและนกมีอัตราส่วนของระดับความมากมายที่คล้ายกัน คือ ชนิดพันธุ์สัตว์ที่มีประชากรน้อยมีอยู่บางส่วนชนิดพันธุ์สัตว์ที่มีประชากรมากมีอยู่น้อย ใน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมมีประชากรมาก 14 ชนิดพันธุ์ (3.5%) ปานกลาง 23 ชนิดพันธุ์ (5.8%)

และน้อย 30 ชนิดพันธุ์ (7.5%) ส่วนในสัตว์จำพวกนกมี 49 ชนิดพันธุ์ (12.4%) 70 ชนิดพันธุ์ (17.5%) และ 96 ชนิดพันธุ์ (24.2%) ตามลำดับ ส่วนสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำนั้น อัตราส่วนแตกต่างกันออกไป คือชนิดพันธุ์ที่มีประชากรน้อยมีอยู่ 21 ชนิดพันธุ์ (5.3%) ส่วนประชากรปานกลาง และประชากรมากมีเท่าๆ กัน คือ 14 ชนิดพันธุ์ (3.5%) และ 15 ชนิดพันธุ์ (3.8%) ตามลำดับ สัตว์จำพวกปลาชนิดพันธุ์ที่มีประชากรปานกลางมีอยู่ 31 ชนิดพันธุ์ (7.8%) ส่วนที่มีประชากรน้อยมีอยู่ 16 ชนิดพันธุ์ (4.0%) และมีประชากรมากมีอยู่ 20 ชนิดพันธุ์ (5.0%) สัตว์ที่มีประชากรน้อยส่วนใหญ่เป็นสัตว์ใหญ่หรือสัตว์กินเนื้อ หรือไม่ก็เป็นสัตว์ที่หายาก มีการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมได้ไม่ค่อยดีนัก และเป็นสัตว์ที่มีถิ่นที่อาศัยที่เหมาะสม ในเขตรักษาพันธุ์อยู่น้อย ส่วนสัตว์ที่มีประชากรมากส่วนใหญ่จะเป็นสัตว์เล็กหรือสัตว์กินพืชหรือแมลง และเป็นเหยื่อของสัตว์ผู้ล่า โดยทั่วไปมีการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมได้ดี

หากพิจารณาโครงสร้างของชนิดพันธุ์สัตว์ป่าในพื้นที่ในสถานภาพในปัจจุบัน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ได้รวบรวมเอาสัตว์ป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปไว้ถึง 5 ชนิดพันธุ์ (1.5%) เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมเสีย 4 ชนิดพันธุ์ และเป็นนก 1 ชนิดพันธุ์ นอกจากนั้นแล้วยังบรรจุเอาสัตว์ป่าที่ตกอยู่ในสถานะถูกคุกคามจากมนุษย์จนกำลังจะกลายเป็นสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปไว้ถึง 59 ชนิดพันธุ์ (14.8%) จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรในด้านการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าอย่างยิ่ง ควรที่จะได้ป้องกันไว้ให้มั่นคงตลอดไป นอกจากนั้นแล้วพื้นที่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ยังมีสัตว์ที่ยังไม่ทราบสถานภาพแน่ชัด และที่ยังมีอยู่ในเมืองไทยอย่างคาดไม่ถึงอีกถึง 334 ชนิดพันธุ์ (33.7%) หลายชนิดพันธุ์อาจจะกลายเป็นสัตว์ที่ต้องให้การอนุรักษ์อย่างเข้มแข็งในอนาคตได้

รายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับจำนวนชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่ปรากฏในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ ตลอดจนอัตราส่วนร้อยละในด้านความมากมายและสถานภาพในปัจจุบันได้สรุปไว้ในตารางที่ 5

สถานภาพทางนิเวศวิทยาของสังคมแห่งชีวิตในพื้นที่

จากข้อมูลเท่าที่ปรากฏหากลนำมาพิจารณาในแง่ของระบบนิเวศในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้จะเห็นได้ว่าพื้นที่นี้มีระบบนิเวศที่มั่นคงมากเพราะมีผู้ผลิตที่เป็นสังคมพืชหลายสังคมด้วยกัน ในแต่ละสังคมประกอบด้วยพันธุ์ไม้มากมายหลายชนิดทั้งที่ผลัดใบตามฤดูกาลและที่มีใบเขียวตลอดปี บ้างก็แตกดอกต่าง ๆ เช่น อุนहुมิ ความชื้น และปริมาณน้ำฝนแปรผันอยู่ในช่วงที่ไม่กว้างมาก จึงทำให้ผลผลิตขั้นปฐมภูมิในพื้นที่ค่อนข้างสูงและมีการผลิตเกือบตลอดปี พลังงานและสารในส่วนของผู้สร้างจึงมีอย่างเหลือเฟือเพื่อที่จะถ่ายทอดและเคลื่อนย้ายไปสู่ผู้เสพในขั้นต่อไป

เนื่องจากมีพรรณพืชอยู่หลายสังคมและในแต่ละสังคมมีพันธุ์พืชอยู่หลายชนิดพันธุ์มีการออกดอกออกผลและชี้นำการหมุนเวียนสับเปลี่ยนกันตลอดปี ดังนั้นพื้นที่นี้จึงรับสัตว์ผู้เสพขั้นต้น (primary consumer) ได้มากมายหลายชนิด ตั้งแต่สัตว์เล็ก ๆ เช่น แมลงขึ้นไปจนถึงสัตว์ใหญ่ที่สุดบนพื้นดินคือช้างป่า ด้วยเหตุนี้โครงสร้างของระบบนิเวศในพื้นที่นี้ในระดับของผู้เสพขั้นต้นจึงมีความหลากหลายมาก สัมพันธ์กับความหลากหลายของพันธุ์พืชและสภาพดินที่อาศัย ผลจากความหลากหลายในสัตว์ผู้เสพพืชในระดับนี้ทำให้มีสัตว์ผู้เสพในระดับถัดไปคือสัตว์กินเนื้อ (carnivores or secondary consumer) ปรากฏอยู่อย่างมากมาย จึงจะเห็นได้ในบัญชีรายชื่อสัตว์ที่กล่าวมาแล้ว สัตว์ผู้ล่าที่สำคัญเช่น เสือโคร่ง เสือดำ หรือ เสือดำ หมาไน หมาจิ้งจอก และจำพวกเสือดาวเล็กและนกอีกหลายชนิด

ลำน้ำใหญ่น้อยที่กระจายอยู่ทั่วพื้นที่และมีน้ำสะอาดปราศจากมลพิษหลงไหลอยู่ตลอดปี ทำให้มีแมลงตอมพืชและสัตว์อยู่มากมายก่อให้เกิดระบบนิเวศในน้ำไหลในพื้นที่ขึ้น ระบบนิเวศในส่วนนี้มีผลอย่างมากต่อระบบนิเวศในส่วนที่อยู่บนบก ปลาหลายชนิดเป็นอาหารที่สำคัญของสัตว์บกและนก

จากที่กล่าวมาแล้วนี้ และจากบัญชีรายชื่อสัตว์ในพื้นที่สะท้อนให้เห็นได้ว่าระบบนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้เรศวรประกอบด้วยห่วงโซ่แห่งอาหารมากมายหลายแนวทางและผูกพันกันเป็นระบบสายใยแห่งอาหารที่หนาแน่นมั่นคง เนื่องจากอุนहुมิที่

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบจำนวนชนิดพันธุ์ (species) ปริมาณ และสถานภาพในปัจจุบันของสัตว์ป่าแต่ละประเภท
ที่ปรากฏในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

ประเภทของสัตว์ Faunal Type	วงศ์ Family	ชนิดพันธุ์ species	ระดับความมากมาย ^{1/}			สถานภาพปัจจุบัน ^{2/}		
			X	XX	XXX	E	T	I
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (mammals)	25	67 (16.8) ^{3/}	30 (7.5)	23 (5.8)	14 (3.5)	5 (1.3)	17 (4.3)	45 (11.5)
สัตว์จำพวกนก (birds)	50	215 (53.9)	96 (24.2)	70 (17.5)	49 (12.4)	1 (0.3)	27 (6.7)	187 (46.8)
สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ (reptiles & amphibians)	17	50 (12.5)	21 (5.3)	14 (3.5)	15 (3.8)	— (10.0)	8 (2.0)	42 (10.5)
สัตว์จำพวกปลา (fishes)	21	67 (16.8)	16 (4.0)	31 (7.8)	20 (5.0)	— (0.0)	7 (1.8)	60 (15.0)
รวม	113	399 (100)	163 (40.9)	138 (34.6)	98 (24.5)	6 (1.5)	59 (14.8)	334 (83.7)

หมายเหตุ ^{1/} ปริมาณของสัตว์ป่าที่พบ (abundance level)
 X = น้อย (uncommon)
 XX = ปานกลาง (Common)
 XXX = มาก (very common)
^{3/} (.....) = ค่าที่คิดเป็นอัตราร้อยละของ
 จำนวนชนิดพันธุ์

^{2/} สถานภาพปัจจุบัน (present status)
 E = สัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ (Endangered sp.)
 T = สัตว์ที่ถูคุกคาม (Threatened sp.)
 I = สัตว์ที่ยังไม่ทราบสถานภาพ และสัตว์ที่ยังมี
 ประชากรมากอยู่ (Indetermined sp.)

ค่อนข้างสูงตลอดปี และความชื้นจากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้ระบบของ
ผู้สลายทำงานได้เต็มที่ การหมุนเวียนของสารและการหล่อไหลของพลังงานจึงเป็นไปอย่างมี
ทิศทาง ก่อให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ (natural balance) ขึ้นในพื้นที่

ที่กล่าวมาข้างนี้เป็นเพียงการประเมินจากข้อมูลที่เกิดขึ้นที่ด้วยสายตา และจัดบัญชีราย-
ชื่อสัตว์ป่าที่สำรวจได้จากพื้นที่ ความเป็นไปที่แท้จริง เช่น มวลชีวภาพในระดับต่างๆ ของ
โครงสร้างของระบบนิเวศน์ในแหล่งนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ นอกจากนั้นแล้วอัตราการไหล
ของพลังงาน การหมุนเวียนของธาตุอาหารก็น่าจะได้อีก ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการ
ป้องกัน อนุรักษ์ และปรับปรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
ประเทศ

สรุปผลการศึกษา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดตาก
ทางทิศตะวันตกของประเทศไทยอยู่ชั้ชชายแดนที่ติดกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า
สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบภูมิอากาศของเขตร้อนมีลมมรสุมพัดผ่าน พื้นที่ประกอบ
ด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อน ระดับพื้นที่สูงจากน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตรขึ้นไป จนถึงยอดสูง
สุดมีความสูง 1,800 เมตร เทือกเขาที่สำคัญได้แก่ เทือกเขาใหญ่ เทือกเขาคงที่ เทือกเขา
คุ้งเงี้ยว และเทือกเขาเกลี้ยง ในตอนกลางของพื้นที่มีเทือกเขากระเปี้ยวแดง ส่วนทางค้ำ
เหนือมีเขาพรว้า สภาพพื้นที่ลาดเอียงไปทางเหนือ แต่ลำน้ำหลายสายไหลลงสู่ทางใต้ ลำน้ำ
ที่สำคัญในพื้นที่ได้แก่ลำน้ำแควน้อย ซึ่งเกิดจากลำน้ำช่องกะเลียดและลำน้ำรันทีไหลมารวมกัน
ลำน้ำแควใหญ่เกิดจากการรวมกันของลำน้ำแม่จัน ลำน้ำแม่กลอง และลำน้ำสายใหญ่ นอก
จากนี้ยังมีห้วยอีกหลายสายที่ไหลลงมารวมกับลำน้ำแควใหญ่ ส่วนห้วยคิลลาห้วยคาคี และ
ห้วยหม่องดงรวมกันเป็นแม่น้ำกะสะแล้วไหลออกไปสู่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสห-
ภาพพม่า แม่น้ำสุริยะอันเกิดจากห้วยกิมและห้วยจะแกเป็นสำคัญไหลออกไปจากประเทศไทยด้วย

สภาพสังคมพืชโดยทั่วไปของพื้นที่ประกอบด้วยกลุ่มสังคมหลักสองกลุ่ม คือ กลุ่มสังคมของไม้ไม่ผลัดใบได้แก่ สังคมป่าดิบแล้ง สังคมป่าดิบชื้น และสังคมป่าดิบเขา สังคมพืชกลุ่มนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่ค่อนข้างชื้นจัด เช่นในหุบห้วยริมฝั่งน้ำ และบนยอดเขาสูงเป็นสังคมพืชที่มีความสัมพันธ์กับสัตว์ป่าอยู่มาก สังคมพืชอีกกลุ่มหนึ่งคือสังคมพืชที่ผลัดใบในฤดูแล้ง ได้แก่ป่าเต็งรัง ป่าผสมผลัดใบและป่าทุ่ง พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่จะผลัดใบหรือลำต้นส่วนที่อยู่เหนือพื้นดินจะตายลงกลายเป็นเชื้อเพลิงสำหรับไฟป่าซึ่งลุกไหม้แทบทุกปี พืชต่างๆ จะแตกใบใหม่หรือหน่อใหม่ในต้นฤดูฝน ส่วนอ่อนๆ ของพืชในสังคมนี้เป็นอาหารแก่สัตว์ป่า กล่าวโดยส่วนรวมสังคมพืชในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้มีหลายรูปแบบและประกอบด้วยหลายชนิดพันธุ์ มีความแปรผันในถิ่นรูปชีวิตและสภาพทางนิเวศน์ไปมากมายหลายรูปแบบเหมาะที่จะรับสัตว์ป่าได้หลายชนิดพันธุ์

อาศัยการสำรวจโดยการออกสังเกตในท้องที่จริงด้วยเทคนิคในการสำรวจแบบต่างๆ ผสมผสานกันไปและโดยการสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในช่วงปี พ.ศ. 2525-2526 ปรากฏว่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรมีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมถึง 67 ชนิดพันธุ์ ใน 26 วงศ์ด้วยกัน เป็นสัตว์ป่าสงวนถึง 4 ชนิดพันธุ์ คือ แรด (*Rhinoceros sondaicus*) กระซู่ (*Dicerorhinus sumatrensis*) เลียงผา (*Capricornis sumatraensis*) และเนื้อทราย (*Cervus porcinus*) ใน 67 ชนิดพันธุ์นี้ จัดว่าเป็นสัตว์ป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป 5 ชนิดพันธุ์ และที่กำลังถูกคุกคามจากมนุษย์จนกำลังจะกลายเป็นสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปอีก 17 ชนิดพันธุ์ส่วนที่เหลืออีก 45 ชนิดพันธุ์ เป็นสัตว์ที่มีอยู่ทั่วไปในเมืองไทย สัตว์จำพวกนกมีอยู่ถึง 215 ชนิดพันธุ์ ใน 50 วงศ์ เป็นนกที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป 1 ชนิดพันธุ์ คือ นกยูง (*Pavo muticus*) และเป็นนกที่กำลังถูกมนุษย์คุกคามจนกำลังจะกลายเป็นนกที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปอีก 27 ชนิดพันธุ์ ที่เหลืออีก 187 ชนิดพันธุ์เป็นนกที่ยังพบเห็นได้อยู่ทั่วไป สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำมีอยู่ 50 ชนิดพันธุ์ ในวงศ์ 17 วงศ์ เป็นสัตว์ที่ถูกมนุษย์คุกคามจนกำลังจะกลายเป็นสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปถึง 8 ชนิดพันธุ์ สัตว์จำพวกปลาพบ 67 ชนิดพันธุ์ ใน 21 วงศ์ และเป็นปลาที่ถูกคุกคามจนกำลังจะกลายเป็นปลาที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปถึง 7 ชนิดพันธุ์

ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรมีสัตว์ป่าและปลาอยู่ถึง 399 ชนิดพันธุ์ใน 113 วงศ์ เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมร้อยละ 16.8 นกร้อยละ 53.9 สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งน้ำครึ่งบกร้อยละ 12.5 และปลาร้อยละ 16.8 ของชนิดพันธุ์สัตว์ทั้งหมดในพื้นที่ ผลจากการประเมินความมากมายจากความถี่ของการพบ สัตว์ที่มีประชากรมากมีถึง 98 ชนิดพันธุ์ (24.5%) มีประชากรมากปานกลาง 138 ชนิดพันธุ์ (34.6%) และมีประชากรน้อย 163 ชนิดพันธุ์ (40.9%) ระดับความมากมายของประชากรในแต่ละชนิดพันธุ์ในระดับมาก ปานกลาง และน้อยของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมเป็น 14 ชนิดพันธุ์ (3.5%), 23 ชนิดพันธุ์ (5.8%) และ 30 ชนิดพันธุ์ (7.5%) ตามลำดับ ของนกเป็น 49 ชนิดพันธุ์ (12.4%), 70 ชนิดพันธุ์ (17.5%) และ 96 ชนิดพันธุ์ (24.2%) ตามลำดับของสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ครึ่งน้ำครึ่งบกเป็น 15 ชนิดพันธุ์ (3.8%), 14 ชนิดพันธุ์ (3.5%) และ 21 ชนิดพันธุ์ (5.3%) ตามลำดับของสัตว์จำพวกปลาเป็น 20 ชนิดพันธุ์ (5.0%), 31 ชนิดพันธุ์ (7.8%) และ 16 ชนิดพันธุ์ (4.0%) ตามลำดับ ส่วนสถานภาพในปัจจุบันนั้นมีสัตว์ที่จัดว่ากำลังจะสูญพันธุ์ไปแต่พบอยู่ในพื้นที่นี้ 6 ชนิดพันธุ์ (1.5%) ที่ถูกคุกคามจนกำลังจะกลายเป็นสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ไปมีอยู่ 59 ชนิดพันธุ์ (14.8%) และเป็นสัตว์ที่มีอยู่คาบคิ่นหรือยังไม่ทราบสถานภาพแน่นอน มีอยู่ 334 ชนิดพันธุ์ (83.7%)

ระบบนิเวศในพื้นที่นั้นนับว่าเป็นระบบนิเวศที่ค่อนข้างถาวร (stable) มีชนิดพันธุ์และชนิดสังคมของผู้สร้างอยู่หลายรูปแบบ ทำให้มีส่วนของผู้เสพในชั้นปฐมภูมิมากมายหลายชนิดพันธุ์ ซึ่งส่งผลทำให้มีสัตว์ที่เป็นส่วนของผู้เสพในชั้นทุติยภูมิอยู่เป็นจำนวนหลายชนิดพันธุ์ เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมอยู่ในสภาพที่เหมาะสมมีช่วงแปรผันน้อย จึงทำให้ระบบนิเวศในพื้นที่นี้มีลักษณะคล้ายระบบนิเวศในเขตร้อนทั่วไปคือมีห่วงโซ่แห่งอาหารมากมายหลายแนวทาง และยังผูกพันกันเป็นสายใยแห่งอาหารที่วัดรังกันกว้างขวาง การสลายตัวอย่างรวดเร็วของสารอินทรีย์วัตถุที่ตกลงสู่ดินทำให้การไหลของพลังงาน และการหมุนเวียนของสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติขึ้นในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- บุญเย็น ทุมวิภาต และ น.ท. วิโรจน์ นุตพันธุ์. 2525. การรักษาผู้ป่วยถูกงูพิษกัด และ
งูพิษในประเทศไทย
- เสนห์ ผลประสิทธิ์. 2521. ปลาน้ำจืดบางชนิดของเมืองไทย หนังสือธรรมชาติศึกษา เล่ม
ที่ 4 ชุดที่ 2 387 หน้า.
- Bain, J.R. and S.R. Humphrey. 1982. A profile of the endangered species of
Thailand Vol. 1 Through birds. Report No. 4. Office of Ecological Services,
Florida State Museum, Univ. of Florida, Gainesville, Florida. 344 p.
- _____. 1982. A profile of the endangered species of
Thailand Vol. 2. Mammals. Report No. 4. Office of Ecological Services,
Florida State Museum, Univ. of Florida, Gainesville, Florida. 346-606 pp.
- I.U.C.N. 1974. Red data book. Vol. 1. Morges.
- Lekagul, B. and S.A. Cronin Jr. 1974. Birds guide of Thailand. Second Edition.
Assoc. for the Conservation of Wildlife, 4 Old Custom House Lane, Bangrak,
Bangkok 5, Thailand. 324 pp.
- Lekagul, B. and J.A. Mc Neely 1977. Mammals of Thailand. The Assoc. for the
Conservation of Wildlife, 4 Old Custom House Lane, Bangrak, Bangkok 5.,
Thailand. 758.
- Nutaphand, W. 1979. The turtles of Thailand. Trans by Major V. Kongsiri.
Siamfarm Zoological garden, Mitbhadung Press, Bangkok, Thailand. 222 pp.
- Suvati, C. 1953. Fauna of Thailand. Dept. of Fishery Bangkok, Thailand. 1,100
pp.

———. 1980. Fishes of Thailand. Dept. of Fishery, Bangkok, Thailand.

Taylor, E. 1962. Amphibian fauna of Thailand. Kansus Univ. Science Bull. No.

43 (8). Univ. of Kansus. 265-599 pp.

———. 1963. The lizards of Thailand. Kansus Univ. Science Bull.

No. 44 (4). Univ. of Kansus. 687-1,077 pp.

ภาคผนวก

รายละเอียดเกี่ยวกับสัตว์ป่าที่น่าสนใจบางชนิด

แรดและกระทิง

สัตว์ป่าที่หายากทั้งสองชนิดนี้สมัยก่อนยังพอที่จะพบได้ในบริเวณป่าแถบเทือกเขา ดงวิและเทือกเขาช่องไ้ ในราวปี 2470 หม่อมประจักษ์ชาวกระเหรี่ยงจากบ้านลังกา (ปัจจุบัน ย้ายมาตั้ง ณ ที่ใหม่และใช้ชื่อว่าบ้านจะเก) สามารถยิงกระทิงตัวหนึ่งได้จากบริเวณหนองน้ำ บนเขาโคล่งไทพะแถบเทือกเขาดงวิ โดยที่ก่อนหน้านี้ยังได้ไปตัวหนึ่งจากเทือกเขานี้เช่นกัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 นายล่าชาวกระเหรี่ยงจากบ้านไผ่หนาม ได้พบซากเป็นกองกระดูก ของกระทิงบนภูตั้นน้ำของห้วยกาเกต้า ท้องที่ ต. แม่จัน อ. อัมผาง จ. ตาก ข้อมูลเกี่ยวกับ สัตว์ทั้งสองชนิดนี้ได้มาจากการสอบถาม หลายคนยืนยันว่ายังมีอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ ป่าแห่งนี้

เนื้อทราย

เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2524 ได้พบเนื้อทรายคู่หนึ่งในแถบห้วยช่องไ้เล็ก ห่างจากหน่วยพิทักษ์ป่าห้วยช่องไ้ประมาณ 200 เมตร แหล่งที่ค้นพบนี้ตั้งอยู่ในเขต ต. ชะแล อ. ทองผาภูมิ และได้พบครั้งที่สองในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2526 จำนวน 3 ตัว เป็นเพศ ผู้ 1 ตัวเมีย 1 ตัว และลูกที่ยังจำแนกเพศไม่แน่นอน 1 ตัว ณ บริเวณป่าริมลำน้ำแม่-กะสะ เขต ต. ไล้โว่ อ. สังขละบุรี สำหรับสัตว์ป่าสงวนชนิดนี้คุณสมชาย หัวหน้าหน่วย พิทักษ์ป่าห้วยแม่ติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งก็ได้ยืนยันว่ามีผู้พบเนื้อทรายสองครั้ง เดินข้ามทางระหว่างหน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแม่ติกับหน่วยพิทักษ์ป่าเขาบรรได ในเขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ซึ่งเป็นป่าที่ต่อเนื่องกันกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ถิ่น การกระจายของสัตว์ชนิดนี้อาจครอบคลุมติดต่อกันได้

นกยูง

นกยูงในป่าธรรมชาติในปัจจุบันนับว่าเป็นสัตว์ที่พบเห็นได้ยาก มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบางแห่งและในบางพื้นที่เท่านั้น ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2525 เจ้าหน้าที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเคยพบเห็นนกยูง 2 ตัว ณ บริเวณใกล้ที่ทำกรเซต หลังจากนั้นเป็นต้นมาไม่มีผู้ใดพบเห็นนกยูงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้อีกเลย จากการสอบถามชาวกระเหรี่ยงที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมลำน้ำจัน ชนพื้นเมืองในแถบนี้กล่าวว่านาน ๆ จึงจะได้พบเห็นกันสักครั้งหนึ่งในช่วงฤดูร้อนของบางปีเท่านั้น อย่างไรก็ตาม นกยูงยังมีอยู่มากพอควรในบริเวณลำห้วยขาแข้งในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง อาจเป็นไปได้ที่นกยูงจะโยกย้ายไปมาระหว่างทุ่งใหญ่กับห้วยขาแข้ง

นกเงือกคอแดง

เป็นนกที่หายากชนิดหนึ่งในปัจจุบัน แต่เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2524 คุณวีรวัจน์ ชีรประสาธน์ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จับนกชนิดนี้ได้เป็นเพศผู้เป็นนกที่ได้รับบาดเจ็บมาก แผลงที่ใต้คอบริเวณห้วยซ่งไ้เล็กและไ้เลี้ยงไว้ แต่เดิมเข้าใจกันว่านกชนิดนี้มีถิ่นอาศัยอยู่เฉพาะทางภาคเหนือของประเทศเท่านั้น แต่มีข้อมูลยืนยันได้ว่าการพบนกชนิดนี้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งด้วย จากการพบนกเงือกคอแดงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรนี้แสดงว่า นกชนิดนี้มีถิ่นกระจายลงมาถึง อ. ทองผาภูมิ จ. กาญจนบุรี